

GAZETA LITERARĂ



Copil din Oaș

Fotografia SANDU MENDREA

feroviarii

In cabina înaltă, gri, „cap de robot” a Diesellului, cu geamuri ca niște ochelari imenși de sudor prelungeți spre tîmple, te salută cu un sentiment modern de tehnică secolul XX. Aburul își încheie cariera. Și oamenii sînt alții.

„Predatu mă cheamă, dar nu mă predau niciodată” glumește sus, vioi, săltau un pic pe scaunul capitanat, omulețul de lângă mecanicul-sef. A fost și el mecanic de locomotivă, celerist vechi, cu experiență, a muncit, s-a zbatut, a învățat pe rupte, și la o vîrstă cînd alții se lasă, renunță, a ajuns inginer. Merge spre cîncizeci de ani. Cîntărea ușoară din colțul ochiului stîng, (accident? arsură?) care îl trage în jos pielea de pe arcadă, îi dă, în partea aceasta a obrazului, mic, uscat, un aer treaz, căutător — nu și ironic puțin? Are de încheiat un proces-verbal tehnic la depoul C.F.R.-Diesel din Brașov. Se repede să vadă la fața locului ce-i Popescu Dumitru, de la Uzina de mașini electrice din Capitală, va face și el, la bordul locomotivelor, pe parcurs, niște verificări — cum merge diesellul acceleratului 203. Tăcut și blajin, Popescu Dumitru ne informează — și cam la aît se va reduce conversația lui de-a lungul călătoriei, restul timpului va tăcea, va asculta mersul motoarelor! — ne informează că la construcția acestei mașini de tracțiune de mare randament își dau mîna nouăzeci și cinci de uzine și întreprinderi din țară: Reșița, Electroputere-Craiova, uzina bucu-reșteană ce-o reprezintă, Mediașul,

(emallul) pînă la scuriera de zinc cu capao de sub frîna de mină și la trusa de medicamente, o cutie albă, înaltă, pusă pe pupitrul de comandă; dacă o deschizi, sub un servet imaculat găsești: antinevralgice, comprese sterilizate, leucoplast, bicarbonat, jecolan, sulfatazul o farmacie întreagă. Cureteanu Ion, mecanicul-sef, 36 de ani, ardelean voinic, liniștit, cu o față blîndă de om care nu se enervează, nu se supără niciodată brusc copilăroasă cînd aude întîmplări vesele el ne-maipomenite, arată doctoriile cu încintarea unuia ce ar deschide o cutie de bijuterii — desigur, el, nu, n-are nevoie, doar din cînd în cînd nițel bicarbonat cînd mîncîncă prea gras. Vas Iosif, mecanicul-ajutor, e cel mai pompoasă, arată doctoriile cu încintarea unuia ce ar deschide o cutie de bijuterii — desigur, el, nu, n-are nevoie, doar din cînd în cînd nițel bicarbonat cînd mîncîncă prea gras. Vas Iosif, mecanicul-ajutor, e cel mai pompoasă, arată doctoriile cu încintarea unuia ce ar deschide o cutie de bijuterii — desigur, el, nu, n-are nevoie, doar din cînd în cînd nițel bicarbonat cînd mîncîncă prea gras.

ZBURĂTORUL

Nu sînt aceleași aripi pe care le-ai purtat de ceară, cître creasta cocoșului solar, cînd prăbușirea-n valul egoic a punctat condiția umană spre sensul nuclear.

Nu sînt aceleași stele pe care le-ai crezut cu un desen domestic, acolo, în nadir pe cînd mureau spartanii cu vipera pe scut sub steaua păsoarească lăsînd pe frunte mir.

Dar sînt aceleași vorbe, aceleași mîngîieri din circuitul vieții și spuse în abstract de tine, în racheta spre marile tăceri părelnice, ritmate-n universalul tact.

Radu BOUREANU

OAMENII PATRIEI NOASTRE

ședință celeristă, poate să jure, chiar dacă nu-l cunoaște personal pe vorbitor, că e conducător de garniturii ce transportă bunuri de preț, mi de vieți omenești. Asta, după cumpătarea lui, după cum cîntărește cuvintele, înainte de a le da drumul. Reflexele apoi, examenele psihice, disciplina de fier, moralitatea, limpezimea gîndirii, să al capul meu trează...

„Liber!” exclamă, în spate, cu ochii înainte, pe parbriz, Bucălațul. Florești-Prahova. Și fiindcă veni vorba de răspundere, ajungem la istorisirii, istorisirii adevărate. Apringem țigări. Nu, Bucălațul nu fumează, — de-ala e el roșu-n obrazii. „Uite, nu vorbim aici — reia, Predatu — dar Cureteanu, ehei, ascultă doar cu o părțică din ureche, atent înainte, în urmă, la toate, la motoare, la călători, — să nu-l zdruncine... nu-i așa?” Cureteanu dă din cap, zîmbind, cu miinile pe aparate. „Zi-o p-ai cu Mistralul”, îl îndeamnă pe inginer, vorbind cu fața înainte.

Cimpina. Ne și apropiem de Cimpina.

Pe șoseaua udă, un mercedes negru înaintează paralel cu noi, prudent, lîpt de asfalt...

„Mistralul” nu se lasă rugat inginerul și își, un expres din Franța, și mecanicul locomotivă... să-i zicem Jean, conduce trenul prin Loara. Era ziuă, soare, frumos, totul era în regulă, trenul intrase într-o cîmpie cu flori... ce flori erau Curetene? „Mecanicul-sef dă din umeri. „Mă rog, flori... multe flori... Ei, și la un moment dat, Jean, cum conducea el așa locomotiva, se uită pe fereaștră, vede cîmpul numai flori, să puțin, se uită la ele, pune frîna și oprește locomotiva. Oprește locomotiva, se dă jos înceț pe scări și o la peste cîmp, printre flori. Călători la fereaștră... ce-1? ce-1? cum fac ei cînd trenul stă undă nu-i stație. Jean merge printre flori și toată lumea se uită la el, ce-o fi? și mecanicul se uită în jur, se apleacă, culege o floare, o pune la butonieră, se întoarce, le face semn cu mina călătorilor de la fereaștră, adică, la uită-ți dumneavoastră ce frumos e aici, ce de flori! și se urcă la loc în locomotivă, înceț, înceț — îi

Constantin ȚOIU

(Continuare în pagina 3).

O POVESTIRE ȘI UN DIALOG

Am parcurs povestirea Friguri a lui Marin Preda cu sentimentul că descopăr tendințe literare diferite, care se întretaie și se suprapun. Mi s-a părut că înseși opiniile mele critice se desing și se completează, ca și cum ele ar fi formulate de două personaje distincte, antrenate într-un dialog. Prin urmare cred că nu greșesc expunîndu-le chiar sub această formă:

A. — Ceea ce mă preocupă este locul pe care îl deține ultima povestire în literatura lui Marin Preda. Operația de a raporta narațiunea — care reconstruie episoade din războiul de eliberare al armatei vietnameze — la scrierile anterioare pare mai dificilă acum decît în cazul Risipitorilor. Oricum, deși în critică s-a vorbit despre „culoare locală”, despre „exotism”, Friguri se înscrie, după părerea mea, pe linia prozei sobre, exacte, cultivate de autorul Morometilor.

B. — Sint de acord, dar vreau să adaug că undeva reappare un element, familiar mai curînd primului volum de nuvele (Intîlnirea din pămînturi), apoi atroțiat: o predispoziție spre infiltra-re abia perceptibilă a fantasticului în real. Nici aici nu se încalcă limitele relatării verosimile și nu se renunță la argumentarea rațională care acoperă toate posibilitățile și risipește toate dubiile. De Marin Preda îl caracterizează, într-adevăr, stăruința în explicații pentru elucidarea tainelor, pentru preîntîmpinarea neprevăzutului. Dar chiar precizia detaliilor lasă pînă la urmă în Friguri și o fișie în care lumina pătrunde mai dîuz, prielnică surprize-lor de comportare și revelațiilor. In-cerc să reconstruiesc o scenă pe care o consider concludentă. După ce au străbătut ani de zile prin locurile galbene și pline de mocirlă, prin tufisuri te-poase, cu ochii injectați de pîndă, cu miinile înipierite pe arme, luptătorii mînuiește elucidarea tainelor, pentru preîntîmpinarea neprevăzutului. Dar chiar precizia detaliilor lasă pînă la urmă în Friguri și o fișie în care lumina pătrunde mai dîuz, prielnică surprize-lor de comportare și revelațiilor. In-cerc să reconstruiesc o scenă pe care o consider concludentă. După ce au străbătut ani de zile prin locurile galbene și pline de mocirlă, prin tufisuri te-poase, cu ochii injectați de pîndă, cu miinile înipierite pe arme, luptătorii mînuiește elucidarea tainelor, pentru preîntîmpinarea neprevăzutului.

mișunau pui de crab și luptătorii pur-tînd pe ei nămolul orezătorilor, însem-nele bățăilor se aplecau ca niște cop-ii și se străduiau să-i prindă. S-au gîndit atunci că pămîntul își amenaja colțuri de aur făcute și ferite de pir-jolurile stîrnite de oameni, ca și cum el le destina parca în secret alior ființe.

A. — Imi amintesc episodul, dar cred că exagerezi; îl desprind dintr-o succesiune firească de întîmplări deși el nu capătă, în intențiile scriitorului, un relief special.

B. — Nici nu vreau să interpretez abuziv pasajul. Împărtășesc și eu pă-rețea că narațiunea, la Marin Preda, refuză, în genere, simbolurile. Totuși un tablou conceput într-o manieră strict realistă poate păstra pe un anu-ine plan și un sens de parabolă. Im-a-ginea golfului liniștit și paradisic, ivit după mărșuri prim mîștini și băță-ii atroce, o rețin ca un punct de re-fer. Are un efect în transfigurarea, în-eroi, a relatării și stilul voit de povestire orientală, de evocare do-moală, cu o înțeleaptă răbdare, în care un-anume convențional poetic de des-fășurare a fabulei (succesiunea luptei și a dragostei), conturul epopeic al unor gesturi săvîrșite de eroi — sint inerente. Ca schemă, subiectul e de baladă, un cînt al vitejiei și al fide-lității în iubire. Numai că autorul umple tiparele cu materialul dens, rezultat al investigațiilor psihologice aprofundate, specifice prozei mai noi. Poate că unele aspecte ar reieși mai clar dacă am răspunde la întrebarea cum se integrează ultima povestire în literatura lui Marin Preda nu numai din punctul de vedere al facturii sti-listice, ci și din acela al conformității personajelor. Astfel socotesc că eroii din Friguri nu descinde în mod iz-bitor din genealogia tipurilor moro-metiene. El este un luptător, un om energetic și hotărît, capabil de acțiune. Desigur că, în această ordine de idei, el se aseamănă cu Anghel (Desfășura-

rea), cu Țugurlan (Morometii) sau Lungu (Risipitorii), figuri exemplare de comuniști. Dacă însă ne raportăm la o altă categorie tipologică (domi-lie Moromete), Nang ne apare ca un om al faptelor. El avea o privire care, notează autorul, învășase cu anii să exprime ordine fără cuvinte și să ce-ară executarea lor fără multe lămuriri. Adesea el constată încrederea și devo-tamentul pe care cuvintele lui le ira-diază în jur.

B. — Nu trebuie să uiji că și eroii morometieni exercitau o influență a-supra celor din apropierea lor.

A. — Da, dar nu în direcția acțiu-nii, a faptelor. Principala însușire pe care o revăla Nang este tenacitatea. El îndură neclintit nenumeratele in-fringeri, condițiile luptei obligîndu-l mereu să reia de la zero planurile de atac migălos întocmite. După ce,

în urma unor cercetări și pregătiri pe teritoriul ocupat de inamic, Nang reusește să înjghezeze o bază de im-potrivire, un accident răsătorit, ade-sea dintr-o dată, toate eforturile, fă-cîndu-le inutile. Maturitatea lui de luptător rezidă în aceea că nici un ege-nici mai aduce o tresărire, răbdarea, înlăturarea oricărei iluzii, fiind man-ifestări ale optimismului său fînir. Mai ales această trăsătură de perse-verență intrată parca în firescul com-portării, ca un specific și al locurilor, se conturează cu pregnanță. Motivă-riile sint limpezii. Povestirea cuprinde o descriere a condițiilor de viață, a particularităților luptei de eliberare din Vietnam, Războiul ținea de opt ani și forțele de ocupație erau considerabil superioare, represuniile bestiale. Incit Nang trăise o bună parte a vieții mai mult pe sub pămînt și prin mlaștini, săpînd gropi și pregătînd ambuscade.

Deducem din episoadele înfățișate ce calități s-au dezvoltat în aceste im-prejurări. Ca un tip de luptător, om întreprinzător, îndrăzneț, cu o e-nergie inepuizabilă pusă în serviciul revoluției, Nang îmbogățește seria de eroi din scrierile lui Marin Preda.

B. — Să exprime el însă o mutație atît de radicală în comparație cu per-sonajele anterioare (ramura moro-metiană)? Cu mai multă atere-ție distingem și seme de invidie. Să încep cu un detaliu de caracteriza-re. Aflat într-o misiune de recunoaș-tere Nang îl instruieste pe tovarășii săi conșternați în fața unui obstacol, că de fapt, ceea ce li se pare o pri-mejdie constituie un punct de sprî-jin favorabil partizanilor. Inter-pretarea lui e sîreată, menită să

S. DAMIAN

(Continuare în pagina 6)

LIRISM ȘI EPOCĂ

În cuprinsul lirismului românesc din ultima douăzeci de ani sint valori ce nu pot fi, pe cîteva pagini de hîrtie, nici inventariate, Tabloul complet, cu descrierea contribuției fiecărui poet, ar umple numai o carte: și un astfel de sinopsis liric e de așteptat mai curînd de la studiosii critici tineri care s-au format între timp. Formația real-ist-socialistă a acestora, coexistență cu sfera de experiență nouă a poe-ților epocii, poate singură certifica dreapta judecătoare. Presbiteri ca vîrstă, criticii mai vechi de azi sint poate cu îndreptățiri și presbiteri. Mai clar, ei vad de la oarecare distanță. Pers-pectiva văzută ca sumă le este mai proprie decît conturile particulare.

Lirismul ultimilor douăzeci de ani și-a asumat din prefațerile revoluțio-nare ale țării mișcarea de a se eli-bera de conștența idealistă a înain-tașilor. Conștințirii subiective, izolări-aristice și în general ermetismului

liric le-a opus formula contrară a inserției în social. Lumea externă, negată în felurite chipuri pînă în 1941, a devenit mai evidentă ca ori-cînd pentru poezi. Expresia s-a cla-rificat, orizontul s-a lărgit. Mergîndu-se mai departe, progresul e cea dintîi modificare de perspectivă. Nici peisajul orizontului lărgit nu mai scanză cu ochiul peisajul Piteștescul e dublat de valoarea industrialului. Natura poetică face loc și naturii suplimentată tehnic. Nimfele, care erau numai ale izvoarelor limpezi și ale apelor unduitoare, au fost iden-tificate în grația juloarelor de jum ale jurnalelor, iar astrul zilei s-a vă-zut concurat de soarele răsărit în creuzoturi și în gura cuptoarelor de înaltă tensiune. Ca și pictorii, poeții noi au fost seduși de peisajul indus-trial alături de cel natural. El par-ticipă în felul lor la lupta omului so-cialist cu natura.

Dar conduita lirică nouă devine cu totul remarcabilă mai cu seamă în păsăirea aceluia arizantă mărunt, care putuse duce cîteodată la mică juoaere, lucrare călugărește, obiecte în fond de menajerie (artă minoră, cu alte cuvinte). Urmiul sugestia marilor con-strucții socialiste, un număr aprecia-bil de poezi cu practicită și practică încă poemul întins.

Începutul se face prin Mihai Br-niuc. Poet al simbolurilor lumii noi, pînă în 1944, și de această dată concricul înfățărat al ascăzii noi lumi, el schimbă cîteodată lira dis-creției fragmentariste pe instrumentul mai declarat al poemului de pro-porții. Lirismul militar îl devine ba-ladic și narativ. Chivără Roșie din

Vladimir STREINU

(Continuare în pagina 7)

NAGY ISTVAN; „Apré tabără din pădure”

Apré de curând, în traducerea lui Mihai Săveanu...

Corespondență înedită din arhiva lui G. Ibrăileanu

Revista, „Viata românească” a fost lansată...

Traduceri

Callineta traducerilor literare a crescut mult...

INTILNIRE CU CITITORII

De curând, a avut loc la Biblioteca Centrală o întilnire a scriitorilor Mihai Beniuc...

PE SCURT DESPRE CARI

Printr-o parintă se impune Ace Faren, muncitor tunos...

Prin Aca, Terika și Feri, sînt așchi pietrele...

Violența are preluocătoarea familiai sînt elevii...

Deși majoritatea copiilor au trădat comuna...

Un atlas liric al patriei

„Unk”, săptămînalul literar al tinerilor...

„Unk”, săptămînalul literar al tinerilor...

„Unk”, săptămînalul literar al tinerilor...

„Unk”, săptămînalul literar al tinerilor...

Inventivitate

Cel trei eroi ai povestirilor pentru tineret...

Cel trei eroi ai povestirilor pentru tineret...

Cel trei eroi ai povestirilor pentru tineret...

Cel trei eroi ai povestirilor pentru tineret...

TELEGRAMĂ

Telegramă

Telegramă

Telegramă

Telegramă

ANDREI MUREȘANU: „Poezii și articole”

Aprind în preajma implinirii a o sută de ani...

Aprind în preajma implinirii a o sută de ani...

Aprind în preajma implinirii a o sută de ani...

In jurul reportajului

Sub titlul „Observație, selecție, tipizare...”

Sub titlul „Observație, selecție, tipizare...”

Sub titlul „Observație, selecție, tipizare...”

ALEDESCOP

Un text tipic cu caracterul manuscritei...

Un text tipic cu caracterul manuscritei...

Un text tipic cu caracterul manuscritei...

TELEGRAMĂ

Telegramă

Telegramă

Telegramă

PE SCURT DESPRE CARI

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

PE SCURT DESPRE CARI

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

PE SCURT DESPRE CARI

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

PE SCURT DESPRE CARI

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

Ca și personajele sale, Velea a devenit un caz...

MĂRIA-SA CARTEA

În mahalaua unde mi-am petrecut vremea, îmi amintesc ca deodată s-au învâlbuit tot felul de lucruri nefirești. Se pornise a se clădi o casă legionară și o mină din tineretul mahalalei salahorin începuse a fi altfel de cum era. În vremea aceea, mai marele hitlerist Goering enunțase că atunci când aude de cultură îi vine să tragă cu pistolul și cam tot așa îi dădea zor și unii de prin partea locului, între care un fost prieten de joacă, inverzit. Studențiu în medicină, oarecum intelectual datorită vitezei de diplomație, vorbea cam așa: „Cartea trebuie, să fie numai pentru cei interesați. Tirajele astea deboydante sînt o prostie. La decrețiții aia de frantuji a-jung volumele la zeci și zeci de tiraje. De ce atita irosire de hirtie, cerneală, imprimerie? La ce bun, biblioteca? Ai nevoie de o lucrare, ai citit-o și gata. Ce, o mai citești a doua oară? Normal este să se tipărească cit trebuie, numai pentru cine trebuie... și gata”.

Erau de față și alți colegi de școală, prieteni de mahală. Unul a încercat să spună ceva despre îndrăgirea unei cărți, altul despre frumusețea unei poezii pe care simți nevoia să o recitești, dar viitorul intelectual și alți inverziți o fîneau una și bună: Prostii! Poezie? Cine mai citește versuri? Cartea! O tei, ți-ai făcut treaba cu ea... și gata.

Aceasta nu era numai crezul citorva neisprăviți care, de altfel, nu după multă trecere de vreme, în piețe publice, au făcut rușuri din carte. Tirajele romanelor de mare răsuneț nu depășeau cinci mii de exemplare. Un volum de poezii apreciat pentru valoarea-i deosebită se edita în câteva sute de exemplare.

Mi-au revenit în minte toate acestea odată cu „Luna cărții la sate” și mai cu seamă cu prilejul trecerii prin-o oarecare bibliotecă de cartier. Încăperea, dacă n-ar fi fost vremurile actuale, de bună seamă ar fi fost să fie o prăvălie. Locul districților mărfuri l-a luat însă cartea, stirnind de aci și pînă departe fel și fel de emoții, odată cu fel și fel de preocupări. Venit din afară, aproape că n-ai cum băga în seamă toate cite se întimplă cu această valoare contemporană: cartea. S-ar putea crede că un grup de oameni, zece, o sută, o mie, poposec cînd și cînd pe aci, pleacă cu un volum sub braț, îl citeșc sau nu, îl înapoiază și... gata, ca să folosim cuvîntul definitiv al inverziților de altădată.

În realitate, pentru și în legătură cu acest tezur care este cartea, se întimplă tot felul de lucruri, unele mai impresionante decît altele. Pe acest panou sînt prezentate ultimele noutăți intrate în bibliotecă. Sînt oameni care le-au citit așa, proaspete, cum au sosit, le-au plăcut sau nu, și-au făcut o părere și acum o prezintă celorlalți. Le mai citeșc și alții și curînd se întîlnesc spre a schimba între ei opiniile născute în urma lecturii. Așa începe călătoria plină de neprevăzut a cărții. Popsind din casă în casă, din mină în mină, la dispoziția tuturor, ne-atinșul volum de altădată, oricît ar fi el de privegheat, ajunge în cele din urmă mai mult decît hîrtîni, aproape să-și piardă ființa.

Am gândit că în asemenea stare, ca pentru toate bunurile publice ce s-au perimat, se întrunește o comisie, constată sfîrșitul lucrului respectiv, și îl elimină din patrimoniul celor de trebuință oamenilor. Dar nu. Din mulțimea cititorilor, asemeni unora care dau ajutor la catalogarea cărții, asemenea altora care, așa cum pot, scriu și vorbesc despre carte, asemeni altora care stau de vorbă cu cei ce nu au ajuns la o majoră prețuire a cuvîntului tipărit și nu înapoiază cartea, s-au prezentat zece cititori, zece tovarăși de ai noștri de diferite profesii. Gospodine cu treburi casnice și muncitori cu brațele, lucrînd cine știe unde, tineri încă pe băncile școlii și intelectuali cu studii de specialitate s-au dus la Biblioteca Academiei R.P.R., au făcut ucenicie pe lingă legătorii de carte spre a putea și ei, la biblioteca lor, ce poartă numele aceluia ce a fost Alexandru Vlahuță, să înapoiască filele obosite ale acelor lucrări asupra cărora au intrizat îndelung.

Sînt cele de mai sus ceva mai mult decît pușin din toate cite se întimplă în jurul unei oarecari biblioteci de cartier, oricînd altădată o prăvălie mai mult sau mai puțin prosperă. Și dacă ne este cunoscut că tirajele de azi ale cărții ajung la zeci și sute de mii de exemplare, cîd opere de faimă ca și lucrări ale autorilor contemporani sînt luate cu asalt din librării și că se simte cîntinu nevoia reeditărilor; și dacă știm că aproape nu există comună rurală fără librărie, că pretulindine la bibliotecile căminelor culturale se găsește mai tot ce interesează marea masă a țărînimii cititoare. Și iarăși dacă ne gîndim și la colinda caravanelor culturale, la întîlnirile scriitorilor cu cititorii odată mai mult cu prilejul acestei lumi, ele ilustrează incalculabilul drum parcurs de la aroganța unor presupuse elite care vroiau să înapoiască cultura, la realitatea contemporană în care Măria Sa Cartea a devenit un bun îndrăgît al multîmilor.



Februarie

Fotografia: EDMUND HOFER

BUCUREȘTI

Te vîd mai des, cu alte și multe noi clădiri, pe care, cu privirea, le-am însemnat în minte, vrăștește clarul formei cînd vîlul țî-l deșiri, treptat-treptat, din zare, ieșindu-mi înainte.

Tăiate bulevarde foșnînd parfum de tei nu mai cotesc dosite, străine și bizare; și tu jînta, iacu tramvaiul sau iată-mă-n trolei, pătrund în fluviul străzii, fecundă revărsare.

Știu casa, mă așteaptă îmbietor-i prag la bune vorbe calde, gîndire-naripată, revîd cu drag hotelul și parcul cel mai drag; - pe banca lui, sub frunze, o inimă-ncrustată.

Aici, mă simt acasă, oricum: ca băștinăș, om și poet! Pălește trecutul cînd, avară, știți cercetam lumina în boarfe de otaș, sfîrșii și singuratic în propria mea țară.

Sălbatică reclamă, coroană și lampas. - Aceste lămpi filante s-au stins... Și alte astre, la fel de mincinoase, le stinge pas cu pas, puternic, adevărul aprins al vremii noastre...

Și creștii cu alte ziduri, te construiești mereu; că nu mă pierd în tine e totuși de mirare. Dar dacă tu ești altul, un altul sînt și eu, e și a mea povestea vieții tale-n floare.

SPRE VĂRATIC

In amintirea Veronicăi Mică

Pădurea de arginturi a tăcut, tăcută zi o cheamă gîndul meu, pădurea de arginturi a tăcut, dar a cîntat chemările lubirii.

Femeia, numai aur, în frunzar, demon și sfință, doliu singular, femeia, numai aur, în frunzar, dorea uitarea, duhul asfințirii.

Argint și aur una s-au făcut, pace și zbucium, - liniște de lut, argint și aur una s-au făcut; se contopise moarte și viață.

Înger sau demon, oricum ar fi fost, își presimțea tăcutul adăpost; înger sau demon, oricum ar fi fost, pieri la zeu-i stins, plutind în ceață...

FEROVIARI

(Urmare din pagina 1)

părea rău — și-i dă drumul. La stația următoare l-au dat imediat jos de pe bord. Examen psihotehnic, control medical: omul „avea ceva nervos”. Unui om al căii ferate, a o pri o locomotivă pentru o floare i se pare lucrul cel mai absurd din lume. De-ai și rid. Numai mecanicul-șef al Dieselului nu ride. Predatu vede ce note în carnetul de lingă frîna de mină și exclamă: „Tovarășul a scris Cureteanu Ion nu ride” — iar mecanicul șef, acum, începe și el să ridă...

Dealurile uscate ale Cîmpinei așteptînd zăpada. „Feroviarul? Ați văzut Feroviarul?” Filmul lor preferat. Eu (tot Predatu) l-am văzut, de cinci ori. Ați observat un amănunt?... atunci... după ce era să se ciocnească cu un expres, la intrarea într-o stație? Îmaginea finală domină însă totul: eroul filmului italian, mecanicul de locomotivă, acasă la el, înfîns în pat, înțî-o după amiază, cu chitara în mină... cînd moare în pat, ușor, cu chitara în mină, prin somn. Predatu insistă. E acolo un amănunt, pe care numai ei, feroviarii, l-au înțeles. Tot o chestie de răspundere, de stare sufletească... de condiții de viață. Cum s-a urcat mecanicul în ziua aceea pe locomotivă? — recapitulă. Întîi: avea necazuri la sindicat. N-avusese nici bani să lase acasă. P-ormă fi-sa cam începe să... și el cam băgase de seamă. El n-ai vede prin parbriz, la cîțiva metri de el și te sinucigauzî care se aruncă înalțea trenului. Toate astea se adună, nu? ii slăbesc reflexele și nu

mai vede un semnal, oprește la limită, cît pe-aci să intră într-un expres — și albește într-o secundă. N-ai observat? Albește într-o secundă și gata, începe declinul, e mutat, decade...

„Liber”... Comarnic. În stînga, în dreapta, mai sus, spre Posada, oamenii echipelor de lucru de pe terasament salută săltînd ușor ciocanele, dîndu-se agale în lături, ridicînd mulțicioarele să nu se împiedice. Focuri ard cu fumuri galbene, e frig, și în cabină stîm ca-ntr-o seră. Cantonieri, bărbați în vîrstă, tineri cu căciuli de piele de oaie, femei grase, fețe încolțosmănite salută cu stegulețele murdare de funingine, înfășurate, întinse înainte, ca bastoane de maresali, ori fîntute strîns la piept, fiecare salută în felul lui și prin parbriz, în zumzetul monoton al motoarelor, le vedem buzele murmurînd același cuvînt, deschîndu-se cu aceeași mișcare, pe care o știam: să trăiți, iar cei din cabină dau din cap, înalță în trecere mină...

Fiindcă urcăm și tot trenul îl trage o singură locomotivă, pe această porțiune, unde de obicei, se pun în față două mașini, plus alta proptită îndărăt cu umărul, omulețului de lingă mecanicul șef aduce un cloșiu Dieselului, forței lui, economiilor pe care le realizează. Ca lucru — spune el — o locomotivă Diesel face cît trei locomotive cu aburi. Pentru circuitul Incbis București—V. Dornei—Cluj—Oradea—Timisoara—București e nevoie să fie schimbate 12 locomotive cu aburi, plus cele

Versuri de KISS JENŐ

MAI, URIAȘA...

Mai, uriașa lumii fluturare de mină! Dulce boare cu proaspăta mireasmă a unei dulci beții! Mai, fremăt de urale frățești! Nimititoare victorie asupra nevoilor ursuze și lungului alai scrijiitor al iernii cîinoase. Clar de soare și viu talaz, pe case, al marilor drapele. Lubire! Cîntec! Mai!

Grafie muzicală din stol de rîndunele, pe limpezi portative de telegraf, albastre; și crengile, baghete festive, dirijează: sus inima, la cîntec, la cîntec! Sună corul triumfurilor — Mai! O melodie scrisă pe zeci de milioane de voci, o melodie atotînvîgătoare. La fel am fost în luptă și muncă împreună, eroică oștire a clasei muncitoare, la fel să fim alături în cîntecul de Mai!

Trăiască solidara putere muncitoare! Sus inima! — o, fremăt de caldă omenie! Sus inima: s-o vadă întreaga omenire, s-o vadă și s-o știe!

ORCHESTRĂ MUNCITOREASCĂ

E o vreme ce se lasă către seară, și orchestra muncitorilor repetă. Delicată inflexiune de vioară, la sugestia ușoară de baghetă. Mlădierile, melodic, suie lente, cu viola și oboiul împletite, vin apoi și celelalte instrumente și se umple galul sălii spălăcite.

E aita siguranță în arcușul furnalistului bălai de la cuptoare. Degetele, ca păianjenul și pușul, sînt aceleași de la tonele de bare. Dar celistul ce trezește, fermecată, unduirea cea mai dulce cu putință? Este maistru turnător de țevi, și, iată, violistul este altă cunoștință.

L-am văzut pe cei mai mulți din ei, în plină violență a vilvoii de cuptoare, admirabilă putere, în uzină, aici, inimă de om răsunătoare. La furnale, am avut străfulgerarea bătăliei și pojarului sălbatic, dar aici, deși îi mistuie dogoarea, e o nouă flăcără și alt jeralic.

Și-n acele focuri, geamăna țarie, vîd desăvîrșirea proprie vieții, undă triumfează clara armonie dintre forța luptei și a frumuseții. Pentru ei înalță laude cuvîntul ce subjugă a materiei stihie și prin care murmură pe tot pămîntul imateriala lumii melodice.

duble de fracțiune, împingătoare, pe traseele grele, și asta la cam 36 de ore. Dieselul poate să acopere singur circuitul acesta și numai în 23 de ore. Timpul de alimentare cu apă, carbuni, manevrarea, schimbarea locomotivelor, ungerea ș. a., toți timpii aceștia sînt eliminați și se cîștigă: o treime din transportul pe calea ferată folosit la cărarea cărbunelui; desființarea complicatelor instalații ale pompelor cu apă, eliberîndu-se pe deasupra și un număr mare de oameni: încărcători, curățitori, etc. Cărbunele economisit poate fi întrebuințat în alte ramuri ale economiei.

Locomotiva Diesel condusă de mina sigură a lui Cureteanu Ion se năpustește la vale vijelios. În tunelul fluorescent care ne absoarbe direct, văzut în toată adîncimea, așezați în cabina noastră cu geamuri largi, plonjăm ca-n viitor.

În dreapta, Piatra mare, prin ninsoarea primă; în stînga, Postăvarul, și numaidecîi Brașovul cu rîmă lui întreprindere „Republica” — fabrică de dantele, Orașul tractoarelor, camioanelor, al mașinilor de înalță calificare, începe cu un produs de fanție. Casele noi colorate de la margini ateargă spre noi vesele, într-un panoramic rapid, apoi gara cea nouă, scîlipoare, curată, cu silueta ei de aeroport, cu liniile electricității deasupra, înmulțindu-se brusc asemeni corzilor unui pian colosal.

La Depoul Diesel, inginerul Predatu își întocmește procesul verbal. Dumitru Popescu face și el raportul verificării în numele uzinei bucureștene. Cureteanu și Bucălatul își manevrează la triaj locomotiva. Ce fa-

DOINA LUI BUCUR

Eu sînt omul care inima-și clădi din pămînt și soare-n revărsat de zi. Iar în stînga mea Ilfovul curgea.

De înfiorare carpenii-au oftat cu fața spre soare cînd m-am așezat. Dimbovița-ncet mi-a trecut prin piept.

Ce vis te indeamnă să stai împietrit c-un fluture-n palmă pin-la asfințit? Mindrule drumeț, pe cine aștepți?

Toamne m-au plouat, iernile m-au nins, briul ierbiilor lat coapsa mi-a încins. Veri de-a rîndul fetele îmi lăură pletele.

Lunghi drumuri de seară în mine-au fesuț roțile de cară ce m-au străbătut. În inima mea popos se făcea.

Amiezi lunecînd, de atunci, mereu, au fost așternînd peste pieptul meu lacuri cu grădini, ziduri cu lumini.

TAI LEMNE, DIMINEAȚA

Aburi de grajd, reavăna surdă bate-n culori de viorea; stă capra sub rumegătură — capră de lemn — și tai pe ea.

În dinții de furcă, fin de nori, ia bietul soare gospodar, și sffrîie blajin, lucruri — prin dinții lungi — prin sat, arar.

Din siră, pale se desprind — nepotolitul verii dor? — domoale picile de argint pe dealuri pun argint ușor.

Zăpada prin ogrăzi e moale, noroiul s-a mai desmorțit, pornește calda zi, agale — bătrîn docar din nou vopsit.

Copacii dau din cap, mă știu, privesc la mine cum lucrez — copacii bat în aurii — Bulgări de lut polenizez.

Răsună capra, plînge, cîntă din corzi de lemn — viaora mea! E strună oare ce încîntă așa de mult cum sună ea?

Străvechi și dirz, răsună zvonul flămîndului arcuș dințat, și fluier, secundîndu-i tonul, lac de sudori ca un argat.

Oricît muncită în robie, cum pîinea nu și-a suduț străbunul, slugă pe moșie, sînt bucuros deși trudit.

Zăvodu-mi sare la picioare, îi caia vîntul în coajoc; zvicnește munca-n pumn și pare, sălbatică, de jar și foc, o pasăre, ce-n zbor, pe lume, va fulgera cîndva-n azur, curatul, proaspătul meu nume, fluierător fără cusur.

În romînește de G. GEORGESCU

cem, ne vedem la „Cerbul carpații”? Diseară însă n canticul șef va vedea „Carmen de la Ronda”, cu toți familia. La orele 20. Un ceferist n-ar spune seara, o să-l tal, — să nu fie nici o incurătură.

Dumitrescu Vasile, inginerul principal răspunză „de reparațiile curente la locomotivele Diesel-electric” declară că toți băieții care lucrează sub îndrumarea lui: Nistor Constantin, Șuteu Mircea, Klohner Ha Sirbu Aurel, Prundaru Nicolae, Căpățîna Nicolae ș. au toți, cu puțin peste, ori sub, treizeci de ani. E nărația Eiliberării. Acești băieți — îi laudă ingine Dumitrescu — sînt foarte nerăbdători și foarte curioși. Sub îndrumările lui, ci abia așteaptă să vadă, practic arată mecanismul de ultimul tip intrat în depozit și sînt în stare să-l desfacă și să-l injicbe la l cu pasiune, de zece ori, numai să învețe, să prin să-și însușească la perfecție tehnica nouă, la nive mondial.

Generația de azi a feroviarilor tineri coboară dreptul din generația revoluționară care s-a jertfit februarie 1933. Ei învață cu rivnă, cu înfrigurare, știu că au datoria să desăvîrșescă idealul pentru că bătrînii lor au luptat eroic.

De aceea, în zilele giganticiului nostru avînt de construcție, aceste două cuvinte scurte liber... salut... r tite nelincetă din canton în canton, din stație în sta ca o parolă, ziua, noaptea, pe vreme bună sau rea, tr-o veghe mereu trează, anunțînd cale deschisă, intreruptă, sună simbolic, emoționant, pline de solf ritatea în mișcare a muncii impetuoașe de pe to șantierce patriei.

Constantin JO

Yon se grăbea, bătuse ceasul șapte. Cu cămașa asta lipită în epate de sudoare și crăpă la subțioară cit întinse brațul cu coasa, acolo, la marginea riuului, unde iarba era înaltă, înclitică, udă, greu de cosit, așa cum e totdeauna otava și cum e mai cu seamă lângă ape, cu ciuful așa din cap, năclăit și amestecat cu paie, nu se putea duce între oameni. Se cuvenea să se spele, să-și treacă pieptenele prin păr, să caute rufe curate, să se primenească. Mai căsa era încă la țepuri, peșemele că avea să vină de acolo de-a dreptul la sediu, n-avea cine să-i dea o mână de ajutor. Se repezi cu găleata la fântină. Bunica Ana, care fusese adineauri în poartă și abia de se trăsesse puțin la o parte să-i facă loc când dăduse să intre, stătea acum lângă patul tatei, în picioare, uitându-se (tintă la ochii lui căsați, bulbucați). Stătea așa, ca o momie, scundă, înfoiată, cu capul și umerii înfodoliți în șalul negru de lână, cu gura nițel căsătată, cu falca de jos căzută, cu ochii spălăciți, înconjuțați de cercul roșu al pleoapelor, cu miștile noduroase,

— Mă, să auzim întâi cum spune Inginerul' să facem, și pe urmă o să știm dacă e bine. Ce, cu mă pricep așa de grozav, ca să mă hotărâse dinainte dacă o să votez sau nu?
— Florea se sucute pe loc, nemulțumit.
— Adică tu nu ești țaran și nu știi ce înseamnă să tai pomii de pe un deal? Habar n-ai, nici nu-ți trece prin cap! Hai?
— Și cu pomii ce faci, că s-au uscat de bătrânețe?
— Ori îi lași pe loc, să ție pământul, ori pui alții tineri la primăvară. Asta faci.
— O să spuie el dacă se surpă dealul ori nu.
— Vezi că o să spuie că-l ține el cu spinarea, când s-o surpa. E doar lucru știut că pământul' de pe un deal se duce la vale, când nu mai sint rădăcini să-l ție. O să-l sprijine el cu amândouă miștile, el și cu nevastă-sa, când or veni ploile!
— Ți-o fi frică de greu, Floreo, că-i greu al dracului să schimbi un deal.

socotelile, puteau aduce gospodăriei, cel puțin o sută de mii de lei pe an. Livada nu aducea nimic. Pruni avea gospodăria, avea destui, pe dealurile care o mărgineau la răsărit, vie încă n-avea. Era limpede. Sigur, trebuia acum să facă toată lumea un efort mare, toate brigăzile de cîmp și de la zarzavut, ba încă cu schimbul și cei de la zootehnie, pentru că vremea bună mai putea ține o lună, nu mai mult. Trebuia să se lucreze cum se lucrează acum un an la grajduri, pe brînci, dar merita. Și era bine să se facă acum, să fie gata terasele în primăvară, pătunse de umzeala zăpezii, numai bune pentru butași.
Inginerul se așeză. În sala încălzită, care se și umpluse de fum, era liniște. Se părea că nimeni n-are de gând să spună nimic, dar se părea și că oamenii erau încordați. Ion nu știa din ce se desprinde impresia asta. Doar totdeauna se codea înainte de a lua cuvîntul. În sală se aflau destui care știuseră despre ce va fi vorba, care se gândiseră de le place ori ba, destui membri de

În sfîrșit se ridică și Liță Simion dintre frații lui, Florea și Năstase. Se ridică încet, lung cum era, parcă se deșiră în aer, din genunchi, din șale, din spinare, pe rînd, să se vadă din toate unghiurile că s-a ridicat el, se uită peste adunare cu privirea lui neagră, s-o stăpînească parcă și s-o facă să tacă, fiindcă, deh! vorbea el! și începu cu glasul lui hîrșit, tare și aspru:
— Se poate, cum să nu se poată să tai niște pruni ori să-i scoți și să pui altceva în locul lor. Că nu s'fîrșești acum, ori că s'fîrșești, asta-i alta. Te apucă ploile, dai zor la primăvară, și dacă plouă și la primăvară, s'fîrșești în toamna aialtă. Dar de putut se poate. La o treabă grea, cu sint primul. Mic chiar îmi place să fie grea, nu un fleac. O huidumă ca mine n-are ce face cu fleacuri. Dar se mai poate încă ceva: să punem acolo, fiindcă e soare berechet, cum vine colina de se lasă ușor la vale, să punem, zic, roșii timpurii. Că nici asta n-am făcut noi! Și ne trebuie. Ori se mai poate și altfel: să lăsăm pomii, să-i lăsăm locului, să-i schimbăm dintre ei pe ai care nu mai sint buni de nimic. Că și fructe ne trebuie. Dacă ne apucăm să punem vie unde au fost pomii, unde a fost porumb, și porumb unde a fost cîneapă, și griu unde a fost baltă, și iaz unde a fost loc de pășune, și pășune unde am făcut odată cîneapă, și tot așa meru, ca să tot facem, și să le facem iar de la început, și să ne punem în brînci să mai facem nițel, iese cu adevărat că am schimbat tot. Eu însă ațita întreb: noi vrem numai să schimbăm ca să zicem că am schimbat, că uite, ne dăm în vînt să schimbăm, ori vrem să avem spor mai mare? Schimbarea ne stă la inimă sau sporul? Că spor putem să avem și dacă facem tot ce s-a făcut, că prost nu se făcuse. Putem să intrăm în iarnă cu limba scoasă de oboseală că schimbăm și dealul, na, uite, nu mai e livadă acolo, e vie! Da' putem și să lăsăm cum a fost, că nici livezile nu sint degeaba sub soare. Și dacă mai avem livezi, cum s-a spus, ne strică și asta? O să întorcem într-o zi toate cu fundul în sus, și o să fie tot cum au fost, numai că fiecare lucru, cultură să-i zic, în alt loc. Ți-am schimbat-o și pe asta! Poftim! Așa că, cum credeți! S-o schimbăm dară, dacă alta nu mai avem de făcut!
Aici, de la asta începe se gîndi Ion. S-a ridicat cu vorbe încercate, ca să semene în oameni cîinci întrebări în loc de una. E obiceiul lui. Dar care îi e interesul, pe dedesubtul cuvintelor? Care? Îi știe careva, să-l trîntească aici, la lumină, să deschidă ochii oamenilor de ce s-a pornit Liță Simion împotriva? De s-ar ridica mai întii ăla care-l știe, altfel, treaba asta cu schimbările, poate încolți în unii mai leșeni ori mai nătîngi. Că schimbări au tot fost, multe bune, vreo două proaste, și oamenii s-au mai întrebat de ce schimbăm ațita, pină se dumireau de rost, pină se dumireau fiecare prin sine, nu prin lămuriri. Poate vine acum Lupea, secretarul, cu ceva, uite-l că se foiește. Ba nu, mai așteaptă, vrea să vadă cum primesc oamenii și cum răspund singuri, că doar au priceput mulți folosul.

Cîteva glasuri mormăie gros, tușesc, gata parcă să înceapă a vorbi. Și peste zvonul lor se ridică deodată unul, din fundul sălii, un glas de femeie acoperit parcă de o ceață — sfială sau nedepindere de a vorbi tare — dar vibrînd de încordare, de furie stăpînită ai spune.
— Să zic și eu două cuvinte, Techea! Se poate?
Mama! o recunoaște Ion, și deodată simte că asudă și că-i pornește inima tare, mult mai tare decît cînd vorbea el adineauri. Ce-o fi cu ea? A tăcut toată viața. A mai deschis gura odată, cînd a venit să se-nscire și n-am recunoscut-o atunci, de crîncenă ce era. S-o descurca acum? Nu s-o pierde? Auzi-o!
— Am schimbat multe, adevărat, și am văzut că nu le-am schimbat degeaba. În casă la tine stă găleata pe un loc și ibricul pe altul de cînd te știi, fiindcă așa stăteau și la mama. Și odată le muți din locul lor și vezi că de aceea putrezeau mereu dușumeaua, că era înclinată și dădea pe dinafară găleata, și de-ia plinea ibric după ibric, fiindcă le dogorea de la sobă. Da' patruzeci de ani n-ai văzut, și erau la nasul tău, în casa ta. Și nu văzuse nici mama, îi place să rămînă cum a fost, cum i-a plăcut și altădată. Dar vezi că în satul ăsta sintem o sută de oameni cărora nu ne-a plăcut și vreo zece cărora avea de ce să le placă. Eu nu zic acum că Liță Simion socote că o să mai aibă livada la loc odată și odată. Nu-i el atît de prost. Nu crede treaba asta cum n-o cred eu, care am avut, ca și el, o bucată din livada asta. Să nu creadă nimeni că asta îl arde pe el, cînd se împotrivesc s-o scoatem. Dacă vreunul își închipuie, nu-l cunoaște pe Liță.
— Că tu mă cunoști nevoie mare, doar ți-am fost naș! rîde gros Liță. Cîteva șisite tare.
— Nu mi-ai mai fi fost! rostește Verona, fără să întoarcă capul spre el, și urmează: În sat cunoști pe oricare, vezi cînd le coase cu ață albă și știi care e și de n-are nimic de ascuns. În luna asta e țîrg la Cuscreni, e țîrg la Voica, e țîrg la Goroști. Se țin țîrgurile lanț, Simionii au de vînzare destul. Ei știu să muncască, ei știu să adune. Să stea pe loc acu, cînd sint atîtea țîrguri, să muncască din greu la desrădăcinat și la terase, cînd ar putea bate țîrgurile, pină la culesul porumbului? Vi se pare că nu se poate ca un om, sau niște oameni, trei oameni, trei frați, dintre noi, din colectiva noastră, să umble să puie piedici la o treabă așa de însemnată cum e asta cu via, numai pentru un cîștig de cîteva mii de lei și pentru niște zile de hoinăreală, din țîrg în țîrg? Ei, uite, cu zic că se poate. Ce-și spune Liță Simion? O să întirize cu un an, ei și? Via nu rodește miine. Da' eu acu cîștig niște bani. Peste trei ori patru ani, rodu' ? Păi cu vie sau fără, iar cîștig alții bani, că doar muncesc la cîmp, și e cîmp berechet. Și pentru banii ăștia, au umblat de ieri, de alaltăieri Simionii, dim în om, să-i cîntine și să le bage îndoilei, că n-ar fi bună schimbarea asta. E de mirare că numai pentru atît? Că pune unu' în cîmpăna un lucru mare, al tuturor, cu unul mic, numai al lui! Nu-i treabă urîtă? Mai sint unii și așa. Întii eu, pe urmă toată lumea! Întii eu, că mi-ai arde mie de țîrguri, pe urmă colectiva și satul și ăla care nu m-ai frate. Că cu frate-miu mă am bine, ce zic cu zice și el. Lății eu, și pe urmă, unde nu mă supără pe mine, zic „bravo!” la tot ce vine. Da' pe mine nu pot să mă uit, că tare mi-s drag! Și țin la mîne de cînd mă știu, și de cînd am făcut ochi dau din coate să înlătur pe alții. Am nevoie de un loc eu, nu pot trăi de-a valma, ca alții. Tovarășii, să schimbăm dealul cu livada! Să-l schimbăm, că a îmbătrînit livada și nu mai e bună de nimic. Și dacă vede inginerul' că mai trebuie să schimbăm ceva, hai! Nu de dragu' schimbării, dar dacă trebuie. Da' să schimbăm și firea ălăia care a rămas cum era, să tragă la el și să se puie pe el întire treabă și sat. Să și-o schimbe, singur, adică să vadă de la noi că trebuie s-o schimbe, că nu ne înșală și nu ne învîrăbește. Și că altfel nu-i merge. Eu și pielea de pe mine așa schimbă-o, fiindcă tot pe asta o purtam și acu douăzeci de ani, ba și acu zecce, și mi-e urît de anii ăia. Ca de ciumă. Și pielea mi-aș jupui-o, dacă ar folosi la ceva.

Glasul Veronei se frînce deodată, parcă încet. Femeia se așeză repede jos, își trase basma pe șale, făcînd-o să se acopere gura cu mîna care îi tremura și își plecă privirea în pămînt. Ion încerca s-o vadă peste capetele și umerii celor din spatele lui. Se ghemuse, n-o putea zări. Se rușină s-o mai caute în vîzului altora. Se rușină și de fața lui pe care o simțea răsăvită. Grozav îi mișcase mai că-sa! Dar răvășală mai vedea și pe alte chipuri. Era tăcere iar în sală, dar altfel de tăcere, străbătută parcă de un fior, nu ca liniștea grea și mornită de la început. În sfîrșit, se ridică la cuvînt cineva. Era Vasile, știa el să vadă lucrurile și chiar dacă nu pricepuse de la început toate pricinile lui Liță, i se lămuriseră acum, de la Verona. Ion nu-l mai urmărea cuvînt cu cuvînt. Își dădea seama numai că vorbește bine, că e de partea schimbării, că stăruie cum trebuie pentru folosul care o să fie în viitor, fiindcă nu vede numai pină miine dimineață și mai departe, nu. Îl asculta cu o ureche numai. Inima încă îi bătea tare. Cum a mai vorbit, mama, cum a mai vorbit! Treabă face, e adevărat, face cît trei, părerile i se știu. dar s-o auzi așa, deodată, în adunare, cum spune și spune și nu se mai oprește, cum clocoțeste și judecă, și are dreptate! De ce i-o fi ei atît de urît de anii trecuți? Cum a spus? S-ar jupui și de piele! Auzi! Și unu' nu cred să se fi îndoit că femeia asta pirpirie, totdeauna grăbită, cu ochi mari și triști, tăcută și harnică, într-adevăr s-ar jupui, cum a spus, dacă ar socoti că folosește la ceva. Atît de adevărat au sunat vorbele ei, că lui Ion i-a venit parcă să plîngă. Așa, o clipă, dar s-a stăpînit repede. Ce mai vîlvătaie e în ea!
Acum se ridică unul după altul, de nu mai răzbate președintele să-i ție la rînd. Se vede bine, din ce spune fiecare, la ce a folosit orice schimbare. Toți o știu, toți au simțit asta la vreme. Praful' se alege din vorbele meșteșugite ale lui Liță. Vorbește și Lupea, secretarul, și dacă vreunul n-a înțeles bine de la inginer, înțelege acum de-a fir în păr, toate foloasele.

Planul se votează cu unanimitate de voturi. Simionii, serioși și

destăinuirea



spre. Inerucșate și băgate adînc în mînceci, ca de frig. Stătea privea la ginere-său, cu ochii morți, ca cineva care ar fi poposit într-o gară și ar aștepta un tren fără nădejdea că mai vine, numai pentru că n-are încotro s-o apuce. Bătrînul se uita înaintea lui, e uita parcă la țingirea de aramă care spinzura deasupra vetrei, otundă și lucioasă ca un soare, și în ochii lui verzi, turburi, normi, nu se citea că vede țingirea, nici că îndărătul lor s-ar pece rece vreun gînd.

Ion trece iute pe lîngă ei. Ei era cunoscută imaginea asta, o vedea ilnic doar, de ani întregi.

Lanțul fîntinii zornăi bucuroși și găleata plină apa și o desică cu un zgomot care lui Ion îi pădea totdeauna un fior, de arcă ar fi și simțit așa aia, vie, rece, spălîndu-i gîtlejul, răcorin-u-i fața și pieptul. Sărea, împreșca turnată dintr-o găleată în alta, eselă și ea să iasă din încrămire, din noaptea fîntinii. Era doar teută să curgă, nu să stea, ară. Scuturîndu-se, sforînd de plăre ca un mînz, lupăind citeodată, Ion se spală îndelung lîngă uel pentru vie, pină cînd se simți curat, proaspăt. Cînd trecu apoi, prin odaia din mijloc, bunica tot acolo stătea.

O cămașă curată, un pieptene cu dinți tari, care rîcise pielea, heil bucurii după o zi de zăduf și de praf! Parcă și mădularele îi mișii altfel, parcă sint altele, întinerite. Parcă și mîntea merge ai iute, și mîntii îi e mai la îndemînă să judece și să cuprîndă. clipă, cînd se uită în oglindă la ciuful lui blond și cret, la fața și rotundă, Ion se gîndi că va fi acolo și Leanza, și-și mai trase dată cu pieptenele prin păr. Apoi își luă haina pe umeri.

— Să aprind lampa, bunica? întrebă el, cînd trece iar prin baie, gata de ducă.
Bătrîna nu se clinteste.
— Lampa! Bunică! Mă auzi? Să-ți aprind lampa? Lampa cu z!

Bunica se uită la tata, cu gura știrbă întredeschisă, cu capul rit între umeri, scăzută parcă, mai scăzută decît adineauri, ca sac în care făina s-ar fi așezat, s-ar fi îndesat. Ion ia din cui lampa mică, cu oglindă, o aprinde și o așează loc, pe perete. Dacă ar aprinde becul electric, bătrîna ar uita l mai stîngă, și ar arde lumina așa cine știe pină cînd, pină veni el și maică-sa de la ședință. Așa, lampa cu fitilul scăzut, ate arde, nu-și chebluială prea mare.

— De mîncare ți-a lăsat mama? Tatii i-a dat?
Ceva a înțeles acum bătrîna, pentru că întoarce către el ochii stînsi și îngînă cu buzele largi, ude:
— Da' ce? Ne dă vreo dată?
Ion își rotește ochii prin odaie. Colo, pe masă, sub șervetul ceta dungi trebuie să fie cina bătrînei. Bătrînul, sigur, o fi trecut mai pe acasă mai devreme, să-i dea, să-l hrănească.
— Uite, bunică, aici, sub șervet. Uite ici, și pîine, și lapte, și o cată de caș. Uite aici! Vezi?

— Or fi!
Bătrîna se întoarce în loc, cu tot trupul dintr-odată, cu pași mici, că ar avea un surub sub talpi, și privește către ușă, de data a privește după el, care pleacă, cu aceeași privire ștearsă, apoasă, sită de gînd.
— Să nu pui mîna pe lampă, s-o lași așa, că o stingem noi cînd tim. Ai răspunde.
Ion iese, ridicînd ușor din umeri. Nu știi odată cînd te-a auzit sau nu bătrîna, cînd te-a înțeles, cînd a it să te înțeleagă. De cite ori pleacă de acasă, în fiecare zi, Ion întrebă dacă la întoarcere va mai găsi casa întregă, în piare, și nu făcută scrum. Cum mama e și ea mai mult plecată, poate întimpla orice, tot așa cum poate o vrea norocul să-i și caască. Și pină acum i-a tot ferit.

Pe drum e aproape întinerit. Din curți se aude larma copiilor nați în sfîrșit pe la case, scîrțîitul fîntinilor, mușetul blajin vacilor la ceasul mulșului. Din ulițele răsirate către deal, pe apta, la stînga, către pîriu, vin oameni în grupuri de doi, de o, vorbind cu voce scăzută, să nu tulbure parcă pacea serii ușii.
a sediu toate lămpile sînt aprinse, și cele din birouri, și în sala ședințe, și în băutura largă unde sforăie camionul abia întors la moară, pe care Buna, șoferul, culcat sub el, îl drege la lu-a care iese din belșug pe ferestre.
— Ai auzit despre ce-i vorba, nu? îl întrebă Florea Simion, rat pe bancă, în fața remizei. Ia, stai jos nițel. stai coala. Că-i reme. Brigadierul nici nu s-a întors încă de la Lehua. Ce zici? E bine?
Ion se așeză.

— M-ai găsit tu pe mine să-mi fie frică de greu! Eu, mă, îți due și pe urmă să spînar, numai să știu c-o duc la bine, la loc mai bun. Da' așa? La mai rău?
— A fost al vostru, al Simionilor, un sferit din dealul ăsta. Ți-o fi pîrînd și azi rău după el!
— O fi fost și al vostru, al Strihanilor, o jumătate chiar! Te mai gîndești tu la asta?
— Eu? Nu!
— Atunci pe mine de ce mă întreb? Asta e primul gînd ce ți-a venit în mîntea. Te pomenești că nu poți uita!

— Ia mai du-te naibii, mă! Mă chemi încoa, umbli cu fitiluri, și pe urmă scoți că mă gîndesc la ce-a fost înainte cu cinci ani. Cu tine e păcat și să stea omul de vorbă. Dacă ți-o spune acuș că s-a înserat, iese că voiam să zic că s'fatu' popular a făcut ziua prea scurtă!
— Ioane! mă Ioane! Te duci, mă? Du-te dar, învîrtindu-te! Bade Palaz, hei, bade Palaz! Nu stai nițel ici, lîngă mine, pe bancă?

Ion se depărtează. De ce-o fi încercînd azi Florea Simion să influențeze oamenii, împotriva tăierii livezii? Uite, acu îl cheamă pe badea Palaz, sigur că-l descoase și pe el ce pătere are și-i „deschide ochii” că-i rău. Cînd unul din neamul Simionilor vrea un lucru, trebuie să te întrebă numaidecît la ce crede că i-ar folosi lui personal lucrul ăla, și cînd se pune de-a curmezișul la o treabă, să deslușești cu ce i se pare că i-ar încerca socotelile lui. Aștia așa au fost, așa au rămas. Cu livada, ori că li se pare munca prea grea, ori le e frică c-o fi voluntară, ori poate, chiar așa cum a spus el adineauri, într-o doară, le-o fi pîrînd rău de livada ce-a fost odată în parte a lor, le-o fi pîrînd rău și azi. Nu venea Liță Simion, cel mai mare din frați, în primul an după ce au intrat, nu venea la grajduri în fiecare zi, să vadă cum sint tesălați caii „lui”, cum e hrănită vaca „lui”? O fi și azi, te pomenești, pentru ei, livada „lor”, măcar că rodește, la un loc toată, cît cei trei pruni din dosul casei mele! Le-o fi milă de ea! Afurisită tîner de mîntea cu o putră care parcă s'punea: „Păi care se pune cu mine? Am, mă, cît n-aveți voi, de v-ați stringe trei la un loc!” Pentru mîndria aia peșeme, nu pentru starea bună, că bună le e și acu, păcătoșii. Dar vezi că nu mai e bună numai a lor, asta o fi! Li roade că nu se mai deosebesc de alții prin stare!

În curte se adună din ce în ce mai multă lume. Zumzetul glasurilor cînd acoperă, cînd e acoperit de sforăitul motorului lui Badea, care parcă face anume să ridice miritul mașinii tocmai cînd se ridică mai tare zvonul de voci omenești. Vine și inginerul pe motocicletă lui care intrînd în curte pîrîte ca o mitralieră și cîteva femei, care-i stăteau în drum, fug la o parte tipînd și rizînd ascuțit, fiindu-se mai mult decît e nevoie, ca gănele surprinse de un vehicul în mijlocul șoselei.

Ion vorbește cu unul, cu altul, ar vrea să dea de Leanza, dar nu-și ia ochii de pe Florea. Cîinci oameni a mai tras, unul după altul, pe bancă, lîngă el, pină acu, și ar mai trage încă, dacă n-ar ieși în ușă Turcanu să poftescă lumea înăuntru, în sală.
— Se poate să nu fumăm, tovarășilor? întrebă Techea, președintele.
— Nu! Nu se poate! răspund cîteva glasuri glumete. Una ca asta nu se poate!
— Ia, nu mai fumați! strigă cîteva femei. După ce că-i cald, hai și voi, cu fumul vostru! Nu fumați cît e ziua de lungă? Nu-i lăsa, tovarășe Techea!
— Eu să nu-i las, n-am curaj. I-am întrebă numai dacă se poate, dacă nu le e milă de voi!
— Nici o milă! înalță glasul Vasile peste celelalte, face cu ochiul și-și bagă o țigară în gură. Poți să le faci rușinea asta femeilor, să-ți fie milă de ele?

Techea se uită încă întrebător peste sală, dar inginerul îl trage de mîncă să-i arate ceva scris pe o foaie mare de hîrtie, el se așază să vadă mai bine, se întoarce și în ecălăntă parte, spre secretarul organizației din stînga lui, și nu se mai ia nici o hotărîre în privinta fumului. Cei trei de la masa se mai sfătuie o clipă între ei, în șoaptă, încordat, apoi inginerul se ridică și începe să vorbească.
Așa cum bănuise Ion, treaba cu dealul livezii se putea face fără pagubă. Odată pomii tăiați și rădăcinile scoase, tot dealul avea să fie săpat în terase, și fiecare terasă susținută, și sprijinită așa ca să nu luncce orice ploa ar fi trecut peste deal. Un povîrnis otova se duce mai iute decît unul în trepte, și apoi și treptele astea întărite erau altceva decît o rîpă pe care apa o surpă cum vrea. Pe terase aveau să se pună viță de vie, care, după cum arătau

partid care puteau prinde dintr-o dată iscusița planului și foloasele lui pentru gospodărie. Uitîndu-se în dreapta, în stînga, vedea priviri ațintite în jos, spre virful bocancilor. Să fi avut odată în viața lui dreapta Florea Simion? Să socotească inginerul greșit de data asta? Alții așteptau, parcă pregătiți, să-i vadă pe unii sărînd, ca să le ție piept; așteptau cu răbdare, întunecați și ei.
— Hai, tovarășii, hai, tovarășii! îndruma Techea. Hai, spuneți ce credeți. Care vrea să vorbească?

Nimeni nu avea încă nimic de spus. Tăceau, parcă apăsați de căldură, de fum, de o veste proastă. Ion ridică mina. Trebuia să se spargă odată încrămirena asta.
— Ion Strihan! Hai! răsufliă președintele și-și sterse fața cu o batistă mare, albastră ca ochii lui. Cînd o apropia de ochi, îi se părea că sint din aceeași bucată.
Abia pornise Ion să spună că i se pare bun planul, că dacă terasele pot fi întărite și nu mai există primejdia surpării, el socotea că dealul cel cu livada sfîrșită e un pămînt cîștigat, cînd un glas morocănos din fund îl întrerupse:

— Și dacă vine ploaia după ce te-apuci și-ai tăiat, ce te faci? Acu, în august, v-a venit gîndul?
Întoarce capul să vadă cine vorbea. Din stînga lui izbucni alt glas:
— Poți să legi terasele alea și cu sfoară, că tot se duc!
Alte glasuri se ridicară să facă tăcere, pe cînd vreo trei, încă păținate, aveau meru de spus ceva, cu un ton supărat și răstît.
Președintele bătea cu o cheie în paharul de apă. Tăcerea de adineauri se prefăcuse într-o fierbere pe care nu prididea s-o oprească. Potrivnici erau șase-șapte, poate, între cei vreo optzeci care se adunaseră. Asta nu însemna mare lucru.

— Eu, tovarășe președinte, mai vorbesc sau stau jos? întrebă el tare, să-i acopere pe ceilalți.
— Li-niște! strigă din fundul pieptului Techea. Ce? N-aveți timp să vorbiți pe rînd? I-am dat cuvîntul lui Ion Strihan, lăsați-l să spuie.
Ion își strîmbe gîndurile risipite. Era greu să mai știe unde a rămas. Se uită iar în jurul lui. Atunci întîlni fața ca de aur a Leantei, așa cum se vedea din basmaua galbenă, cu zulfii galbeni scăpîni de sub ea. Se pierdu o clipă privind-o și tot de la ea trase putere să se adune.

— Că mi se pare cu folos, am spus. Că nu e de speriat să muncim o lună, da' să muncim, nu să ne încurcăm, uite, o spu acu. Merită! Aduce cîștig mare, nu glumă, o vie bună. Am văzut noi și cînd am fost la Scăeni, că și ăia n-au avut de cînd lumea, vie — numai acu', de opt ani. Să spuie și ălalții care sint împotriva, de ce și cum, și o să vedem și dreptatea lor, dacă o fi. Da' să spuie pe rînd, nu să zbiere laolaltă.

Techea își sterse iar fața cu batista lui mare, albastră, și-i pofti să vorbească pe cei cărora li se părea că planul nu-i bun. Să vorbească deschis.
După cîteva minute de codeală, se ridicară unul după altul vreo cîinci inși și fiecare dintre ei socotea că desrădăcinarea livezii și prefacerea colinei în terase era lucru neprielnic, din pricina felurite. Unul se teme de ploile care puteau veni de pe acum, — ce? s-a tocmit careva cu cerul? — altul se îndoia de trîncina teraselor, fie ele, și întărite, altul nu se îndura de livadă, altul socotea că atîta muncă tot nu se putea sfîrși pină la culesul porumbului, așa că mai bine decît pe jumătate, să fie toată lăsată pentru primăvara viitoare. Era vorba numai de lucruri care fuseseră lămurite de la început de inginer, care avuseseră răspuns din capul locului, piedici care se văzuse bine cum puteau fi înlăturate. Susțî-

nătorii planului murmurau, bodogăneau încet, se vedea bine că motivele ridicate împotriva n-aveau să cucerească mai multă lume, așa cum se străvedea că cineva, unul dintre acești toți potrivnici sau unul care nu vorbea încă, semănase îndoilei în ei, pentru niște motive ale lui, încă neghicele. Era un interes al cuiva aici, își spunea Ion frîmțînt, întrebîndu-se dacă îl simțeau și ceilalți așa cum îl simțea el, dacă avea să se dea de gol singur interesul ăsta, sau cineva, mai dibaci decît el, ghicindu-l, avea să-l scoată la iveală din nodul ăsta de ițe, să-l tragă la lumină, să-l arate tuturor: „Uite-l! L-ați văzut?”

Povestire de LUCIA DEMETRIUS

destăinuirea

STEFAN SI CENTAURUL

drepti, votează și el, ca să nu zică nimănui că stau împotriva lui ceva. Dacă cred că-i bine sau rău, asta-i treaba lor, ei au spus-o cinstit", acum doar n-o să împiedice majoritatea. Să vadă oamenii că ei nu pun piedică!

Oamenii ies pe ușa sediliului năvală, ca copiii din școală în noaptea senină și curată de afară. Ședința asta, care a început atât de ciudat, de morbit, de greoi, s-a sfârșit într-un chip care a dat aripi tuturor, așa de bine au izbucnit în timpul ei niște adevăruri, niște mărturisiri de credință care e bine să fie spuse uneori tare, să fie scurtoare la iveală din suflet.

Prin mulțimea de oameni care se înghesuie să iasă și după ce au ieșit rămân cremenți în fața ușii pentru că fiecare mai are ceva de vorbit sau de așteptat, Ion o caută cu privirea pe măică-sa. Îi vede de departe basmau sub umărul înalt al lui Palaz, care tot îi spune și-i spune ceva, și-o ține în loc cu vorba.

— Ei? Ce zici de mumă-ta? îl întreabă Lupea, care trece pe lângă el. Le spune rar, dar le spune bine! Pe palme să îți o mamă ca asta, Ioane!

— Ai văzut ce poate Verona? îl întreabă nevasta cea tânără a învătătorului. Eu n-am cunoscut-o până acum!

Ion simte că crește de mândrie. Ehei! mamă ca a lui! Parcă el n-a știut! Adică, asta chiar n-a știut, că poate vorbi! Vezi, nici nu i-a dat prin cap.

În sfârșit, lumea se mai rărește. Izbuțește și Verona să iasă pe ușă. Ion o apucă strins de braț, — ar și săruta-o dacă n-ar fi aici, între oameni, — și o trage ușor afară din curte, în drum. Nu se pricepe să-i spună nimic. Îi e parcă și rușine. O strânge numai de grozav de brat și-o împinge tare, parcă ar trebui repede, cât mai repede să ajungă acasă. Verona țace și ea, dar când ajung la răscruce, se oprește deodată și spune înăbușit, privind pe lângă flăcău:

— Ionică, parcă e prea aproape casa. A fost cald înăuntru, ori ce știu eu, nu-mi vine să mă bag în casă de-acum. Hai încolo, la cîmp. Hai la iaz. Ori nu vrei?

— Ba, hai!

Drumul spre iaz se desprinde din ușița luncii, o apucă pe sub măgură, trece print-o fărîmă de cîmp, iese la lumină lângă girîla, și merge pe firul ei pînă la iazul cel vechi, părăsit. A ieșit luna, s-ar putea să fie și miezul nopții. Pe aici nu trece nimeni, nimănui n-are treabă nici ziua, de cînd moara cea veche nu mai lucrează.

Pe aici se strecoară îndrăgostiții seara, este locul bine știut și de bunii și de străbunilor din zilele lor de tinerețe și de tînăr. Aici a fost și el, Ion, acum trei seri cu Leanta. Era frumos, era cald, era așa că ai fi vrut să îți noaptea pe loc, să te sfârșești acolo, sub lună. Acum, la plecarea din adunare, a și uitat de Leanta, încordat cum a așteptat pe măică-sa. L-o fi căutat ea? O fi înțeleș? Verona nu i-a mai dat drumul lui Ion de braț. Se strecoară amîndoi printre copacii tineri din crîng, ramurile îi bat peste față, peste umeri, luna le toarnă în creștet lumina ei albă. Vezi, biata mamă, se gîndește Ion, și-a ieșit odată din ea și nu se poate aduna. Îl trebuie timp. Păi să stai cu bunica și cu tata de atîția ani, de atîția ani! Și cînd nu ești cu ei, doamne iartă-mă, să fii cu iepurii! Și cu mine, sigur, dar cît stai cu eu? Parcă m-am gîndit vreo dată: hai să stau și cu mama! Cîne se gîndește la asta ceva? S-o fi gîndind vreau flăcău cu ce. Vorbim, sigur, cînd ne întîlnim la masă, vorbim seara. Vorbim și noi despre ce ne trebuie, despre ce avem de făcut. Alta ce să vorbești cu o mamă? Am să-i cumpăr, la împărtire, o basma nouă. Poate că are să se bucure. Da, da, am să-i cumpăr. Uite că vrea să ajungă chiar pînă la iaz, credem că o să se întoarcă de la cîmp ori de la riu. Dar ea merge înainte!

Lumina apăsătoare se stălește acolo, la capătul potecii. E limpede, și iarba deslușită la fir, și umbrele lor sînt negre alături. Verona merge iute, cu mersul cu care alergă la iepuri, cu care se întoarcă acasă, cu care a mers toată viața de la o treabă la alta, pentru că alții nu știe. Acum se deschide în fața lor ogîndina lăză liniștită a iazului, între două sălci mari, adînc plecate, cu ramurile lor despletite, miuite în apă. De sub una din sălci țișnesc două umbre albe și o apucă repede pe alături de cărare, în vale.

— Uite că i-am speriat! spune încet Verona, cu mișcă parcă. — Vrei să stăm jos ori să ne întoarcem? Ti-e frig?

— Să stăm, să stăm nițel. Încă mi-e cald, după zădăful ăla din sală.

Trage puțin dinșpe apă, dar în aer e atîta blîndețe, atîta amuțită căldură, încît umezala asta îi place, ai tot trage-o în piept și ai lăsa-o să-ți spele față. Verona se așează pe o piatră rotundă culcată în iarbă, vreo roată pesemne cîndva, acum năpădită de buruieni, mîncată de mușchi. Ion se întinde într-o rină, ceva mai jos, acolo unde malul pornește ușor înclinat către apă. Se uită la măică-sa cum și-a deslăcut basmau de sub bărbie, cum a înmădat-o la spate, cum își înalță capul pe gîtul ei lung, și întoarce față în fața părții și privește de parcă ar vrea să vadă bine locul, bine de tot. O caută cum o privea? Ce să caute? Ai doi care fuseseră aici sînt bunii duși, și alții, la ceasul ăsta, n-or mai veni. Vrea să spună ceva și cercetează dacă sîntem singuri? Păi cine să mă fie pe aici?

— Frumos loc! spune Verona și din glasul ei se vede că de asta a primit atît, că i se pare locul frumos.

— Da, e frumos! rîde Ion. Și cei de-au fost adineuri aici, tot fiindcă e frumos veniseră.

— Tu îți, Ioane, spune încet Verona, că eu, aici, la iaz, n-am fost niciodată? Adică să nu mint, am ajuns odată ziua, cînd mi se rătăcise o vacă, am ajuns și aici, căuțînd-o, dar noaptea, așa, cînd e lună, n-am fost. Nu știam cum arată.

— Nici cu tata? întreabă într-o doară Ion și pe urmă parcă se sîrșește că a întrebat. În dragostele părinților n-are de ce se băga un copil.

— Cu tăică-tu? vocca Veronei s-a făcut deodată amară. Cu Ieremia? Ce era să caut cu el aici? O fi fost ea cu Ieremia, eu nu.

Lui Ion nu-i vine la îndemînă. Sînt vorbe pe care le aude prima oară. Acum treabă să intrebe de ce, cu cine a fost tăică-său, Ieremia, cine e aia crebă măică-sa i-a spus „ea”, de ce părinții lui, ca toți îndrăgostiții, nu s-au abătut pe la iaz niciodată, în nici o noapte cu lună? Sau e mai bine să tacă, așa cum ar vrea și el, cînd îi vine? Și dacă marea așteaptă, dacă a început vorba toamăi pentru că are nevoie să spună ce are pe suflet, dacă amna a început, ca el s-o întrebe? Ar vrea să afle și ar vrea să n-afle nimic.

— E așa de ciudat să stau acum aici, înțîia oară în viața mea, femeie bătrînă, alături de feciorul meu. Să stau și să mă uit, să văd măcar acum cum e locul, dacă nu l-am văzut cînd am fost tinăra, Ioane. Am fost și eu tinăra, îți vine să crezi?

— Ai avut tînerțe grea, mamă? întreabă Ion, rupt între teamă și curiozitate.

— Grea? Pocită, băiete. Scîrbosă. Am tras-o după mine ca un cal slab, înhamat singur la un car greu de gunoi.

— Nu-ai fost săraci!

— Eu, da! Eu am fost săracă, eu n-am avut nimic, decît suflul din mine cu care n-am avut. Să-ți fie rău, să-ți fie rău. Avea rea de-o știu, nu mare, dar destulă ca să-mi dauie puie latu' de gît.

— Păi era a dumitale, nu a tatei. Pe dumneata nu te-au măritat pentru avere!

— N-a fost a mea niciodată. Eu am fost, cum să zic, ca o sfiorică pe care au alunecat gologanii dintr-o pungă în alta. Gologanii, adică averea, pămîntu', livada. Ti-aș spune tot acuma, băiete, ti-aș spune tot, ca să spun și eu odată cuiva, unui om. Am așa, o nevoie să nu știu numai eu și cu eu, ca și cu mortul ăla viu din pat, care nu-ți dai seama ce știe și ce-a uitat. Dar mi-e milă de tine. Am dus în spate atîția ani sacul ăsta cu borbot, de ce să-l pun și pe umerii tăi? Umerii tăi sînt drepti și curăți, de ce să poarte atîția scîrîmie? Ori poate te-ar mai înlări să trăiești așa cum trăiești, mai aprig în hotărîțile tale? Să ști că mă gîndesc de mult: iar fi lui Ion de folos? Și nu știu, și nu-mi pot desclășa gura. Dar în seara asta, fiindcă m-a năpădit acolo, la ședință, și mi-au căzut zăvoarele de la gura asta ferecată și de la suflul ăsta speriat și închis, ti-aș spune acu, Ioane, să știți și tu, să tragi învătăminte, gîndesc.

Ion se mută în iarbă mai aproape de măică-sa. Îl cuprinde o spaimă dureroasă, o dorință să nu audă nimic, să nu știe nimic, și în același timp o sete ascuțită să afle. Ce poate fi, ce s-a petrecut cu mama asta, dintotdeauna potolită, măsurată, cu mama asta cuminte, ștearsă ca o foaie de hirtie pe care și dacă a fost scris odată, demult, ceva, s-a luat de parcă a stat în ploaie și soare? Nu s-a întrebă destul cînd a văzut-o, atunci, în seara aia, repezindu-se să se întărie în colectivă, cu toate că nu gîndesc de ea, ca de din toate zilele, cu toate că ieșise din ea alta, cum iese o sabie lăcăsoasă și ascuțită dintr-o teacă veche și cam roasă de rugină, nu s-a întrebă cum de-a vorbit ea atunci, la prima adunare generală, cu un nod în gît, dar încăpățînată s-o ducă pînă la capăt. Nu s-a întrebă, fiindcă avea atunci douăzeci de ani și i se părea firesc ca pornirea lui, avîntul lui să le aibă și alții în ziua aceea. N-avea destulă minte... Păi uite că nu s-a întrebă destul nici în seara asta, s-a mulțumit să se bucure: „Vezi ce-i în inima mamei!” Întrebare adîncă nu și-a pus. Despre altul e-ar fi mirat poate mai tare, să fi zis altul; „M-aș jupui și de piele”, să li zis cu asemenea glas. Dai mama mea, ca a mea, spui „ai văzut?” și mai departe nu te mai gîndești. Ești bucuros, ești mîndru și gata, acuma țace. Trebuie s-o întreb, nu pot s-o las așa. Așteaptă s-o întreb.

— Hai, spune, măică!

Verona țace. Se vede că nu știe cum să înceapă, sau îi vine greu sau nu mai vrea. Tace și-și strînge umerii, ca de frig. Își strînge buzele, de parcă i-ar fi teamă de ce-ar putea rosti ele.

— Avera a fost a bunicilor, nu-i așa? A părinților tăi?

— Avera a fost a bunicilor tăi, rostește greu Verona. Le zic bunicii tăi, pentru că ai și eu-le-am spus părinți. M-au înfiat acolo, în America, acolo unde au făcut banii. De acolo au venit cu mine, înfiată. Aici, în sat, n-au știut oamenii că nu sînt fata lor. Bine nu-mi aduc aminte nici eu de părinții dinții, de ăia adevărați. Mama a murit cînd eram foarte mică, mama mea bună. Tata, Matei-aș Oancea îi zicea, lucra la cărăbuni. M-a dat lor, lui Avram Turcu, și nevastă-i, Ana. Mi se pare că a murit și el după aia. Eu nu l-am mai văzut. De ce m-au luat, Avram și Ana, nu știu. N-aveau copii, nu voia ea să zică lumea în sat, cînd s-o întoarce, că a fost steampă? A vrut et un copil de ajutor la vase, că avea circumă acolo, în Far-West — un copil fără simbră? Poate. Nu mă bătea, dar mi-era frică de el. Urla. Urla grozav, cum urla în circumă la betivi, cum urlau acolo toți unii la alții. Urlau și împușcau în lămpi. De altceva nu-mi aduc aminte. Cînd a venit înapoi, în sat, eu aveam zece ani. Era după războiul cel mare, cel dinții. N-a venit cu bani mult, mai mult gura de el. Mama,

Ana adică, dar să-i spun mama cum i-am spus todeauna, zicea că a băut ce cîștigase, că a băut grosul banilor. Bea bine el, Avram, nu se incură. A cumpărat aici livada, șapte pogoane, trei pogoane de ogor, le știu. La loc bun și a făcut casa. De casă a tras mai greu, era la fundul punga, nu i-a ieșit cît vroia el de falcică. Mi-aducă aminte că a stat de rosu trei ani, nu mai răzbea s-o tencuiască. Ar fi vrut să deschidă circumă în sat, da' nu mai avea cu ce. Voia să incură și pe alții, să puie banii în a loc și nu știu nici azi, dibaci cum era, de ce n-a izbutit. Avea circumă Marinică, îl știu, ăla care stă la soare pe bancă, aduc de subțiori la poartă de nepoți. Cred că Marinică i-a stat în drum.

Așa ne-am întors. Peste un an a luat un flăcău, un argat, că el, Avram, nu prea putea. Băuse prea mult. Bea meru. Cînd bea se așeza în pridvor și răcnea vorbe rominești amestecate cu altele, englezești, răcnea de se auzea pînă în cimitir. Se încrăța carnea pe ține de scribă și frică. Argatu' era Ieremia. Vrenea din alt sat, n-avea decît straițele de pe el. Era voinic, înalt, sprincenat, cu ochii verzi. Era harnic. Avea vreo-o treizeci de ani pe atunci. Ana era cu nitel mai în vîrstă. Hei, era frumoasă Ana! N-am mai văzut femeie ca ea, să fie atît de potrivită în toate, deși era înaltă cît ușa, și largă în umeri și lată în solduri, și mare cît un bărbat. Da' ce potrivită era, ca tăiată în piatră, cu carnea vîrtoasă, cu brațe și picioare lungi și rotunde. Și-o fața! Nici carne prea multă, nici oase la iveală, cu pielea închișă, cu părul negru, cu ochii albaștri-verzi. Cînd se uita cu ochii ăia ca apa adîncă printre genele negre, îți venea să plîngi de atîta frumusețe. Și Avram, colo, pe cerdac, ca un sac de oștină, ca o bășică umflată cu grăsimi și apă, urla și trăgea la rachiul. Ba din cînd în cînd mai și făcea din fundul pieptului „pac! pac!”, pesemne își închipuia că împușcă în lămpi.

Nu știu dacă o iubeam pe Ana cum iubești o mamă, nici ea nu se purta ca o mamă, dar pe atunci nu era rea cu mine. Mă uitam însu la ea ca la o iconă, fmi lua ochii, nu cunoșteam pe lume ceva mai frumos. Cînd venea de undeva gătită și intra în curte, îmi aduceam aminte todeauna de un vapor pe care îl văzusem acolo, în America, cum intrase ăla în port. Așa intra Ana, parcă se desfaceau niște ape să-i facă loc. Creșteam lângă ea și mă simțeam mică și prăpădită, subțirică, bălană cum eram, destul de scundă. Nu mi-era necaz pe ea, nu, Doamne fereste, îmi părea numai rău că nu e mama mea, ca să-i semăn. Cînd îmi spunea o vorbă bună, așa fi intrat în foc pentru ea. Pesemne că tare aveam nevoie și cu de-o mîngîiere, de o fărîmă de dragoste.

Pe la vreo treisprezece sau paisprezece ani am început să simt ceva, nu să înțeleg, dar să simt. El, Avram, nu simțea nimic. Se încesă de tot în rachiul, dar eu, fiindcă mă treziam pesemne din copilăria aia care e ca un somn, ghiceam ceva ce nu încercam să gîndesc. Te miri ce vezi și păstrezi în minte la vîrstă fragedă: un ris mai adînc, care nu seamănă cu risul obișnuit, întovărișit de o privire numai între ei, de Ana și Ieremia vorbesc, o veselie ciudată, care e numai a lor, nu se leagă de nimic ce s-a întîmplat în casă și care i-a cuprins după ce au coborît amîndoi, din pod, unde au fost să așeze sacii, cu știu ce alte atingeri ori semne? Ce să-ți mai spun ție, că nici nu se cuvîine. Acum, la vîrstă ta, știu despre ce vreau să vorbesc. Implinim cincisprezece ani, nici nu crescusem ca lumea, eram încă un fir de fată. Am crescut tare greu cu, chiar atîția cît mă vezi acum, — am crescut, dar pe la vreo nouăsprezece ani. Pînă atunci m-am tot trezită să cresc. Și deodată, într-o zi, tata, adică Avram, mă cheamă și-mi spune că mă mărită cu Ieremia. Că el nu mai are putere, că Ieremia e harnic și știe rostul la toate, că dacă se prăpădește el, se poate să-mi succedă mișlele unui mai puțin gospodar, laom la zestre mea. Mă înfășeră doar, tot ce aveau ci trebuia să-mi rămîie mie.

— Și dumneata? izbucnește Ion.

— Eu? Ana era lingă el, îl întărea, îl sprînzina, și ea voia să-l iau pe Ieremia. Eu? Eu am scotocit atunci că tot ce bănuisem nu-i adevărat. Că mi s-a năzărit. Că nu se poate. Îmi spuneam că dacă ea vrea să mă mărite cu Ieremia, înseamnă că între ei nu-i nimic. Cum ar fi putut să fiu și să-l însoare, dacă aveam ceva cu el? Așa mi-am spus. Am plîns, pentru că nu-mi plăcea Ieremia pentru că nu mă gîndisem pînă atunci la măritis, pentru că mi-eră frică de vîlșeganul ăla sprincenat, cu pieptul puros, cu ochii ca pelinul. Mă gîndeam: acum să mă rog de mama, ea poate că o să se îndure, să nu mă mărite. Plîngeam pe ascuns și așteptam s-o prind în toane bune, s-o rog. N-am prins-o în ziua aia, fugea de mine, nici a doua zi n-am prins-o. Peste vreo trei zile abia, am intrat în sopron. Ana era acolo cu Ieremia. Am apucat să văd, în întuneric, foială, mișcare pe palele care erau într-un colț. Nu mai știu ce-am văzut. El a fugit. Ea a rămas jos. Își trăgea mereu poalele peste picioarele ei frumoase, ce tot încheia la iie. Se uita la mine cu niște ochi care erau ca otrava:

— Dacă îi spui lui-tat-tu ceva, uite, colo, pe butucul de lemn îți tai capu'! Ai auzit?

Am auzit și am crezut-o. Atunci, de ce...? Atunci, nu voia nici ea! Aveam dreptate, spusese numai de ochii tatei că vrea și ea să mă mărite cu argatul.

— M-ajutăți și tu, mamă, să... să-l rog pe tata... că eu cu el, cu Ieremia, vorbesc... nu l-vreau, mamă!

A sărit în sus de pe paie.

— Să nu scoți grai din gura ta, copil de bogdaproste ce ești! Să nu pui, că-ți succese gîtu' ca la porumbel. Ai să-l iei, și ai să tac!

— Păi de ce?

— Că vreau eu!

— Dumneata?

— Uite că eu.

— Păi văd că e cu dumneata! am prins glas de disperare.

— E, și-o să fie! Dacă mi te-a băgat în picioare, să mă împiedice de tine, să mostenești tu ce-am băgat în picioare, să mă împiedice aibă parte barem cine vreau eu de mostenirea asta. Ce, crezi că eu m-am măritat cu l-am vrut? Mi-a plăcut mie puțina aia de untură împuțită? Că gras și soios a fost de cînd era tinăr. M-am cununat cu el și așa a rămas. Pe tine te cununăm cu o mîndrețe de om. N-ai fi mulțumită, te pomenești?

— Și-o să fie! Dacă mi te-a băgat în picioare, să mă împiedice de tine, să mostenești tu ce-am băgat în picioare, să mă împiedice aibă parte barem cine vreau eu de mostenirea asta. Ce, crezi că eu m-am măritat cu l-am vrut? Mi-a plăcut mie puțina aia de untură împuțită? Că gras și soios a fost de cînd era tinăr. M-am cununat cu el și așa a rămas. Pe tine te cununăm cu o mîndrețe de om. N-ai fi mulțumită, te pomenești?

— Și-o să fie! Dacă mi te-a băgat în picioare, să mă împiedice de tine, să mostenești tu ce-am băgat în picioare, să mă împiedice aibă parte barem cine vreau eu de mostenirea asta. Ce, crezi că eu m-am măritat cu l-am vrut? Mi-a plăcut mie puțina aia de untură împuțită? Că gras și soios a fost de cînd era tinăr. M-am cununat cu el și așa a rămas. Pe tine te cununăm cu o mîndrețe de om. N-ai fi mulțumită, te pomenești?

— Și-o să fie! Dacă mi te-a băgat în picioare, să mă împiedice de tine, să mostenești tu ce-am băgat în picioare, să mă împiedice aibă parte barem cine vreau eu de mostenirea asta. Ce, crezi că eu m-am măritat cu l-am vrut? Mi-a plăcut mie puțina aia de untură împuțită? Că gras și soios a fost de cînd era tinăr. M-am cununat cu el și așa a rămas. Pe tine te cununăm cu o mîndrețe de om. N-ai fi mulțumită, te pomenești?

— Și-o să fie! Dacă mi te-a băgat în picioare, să mă împiedice de tine, să mostenești tu ce-am băgat în picioare, să mă împiedice aibă parte barem cine vreau eu de mostenirea asta. Ce, crezi că eu m-am măritat cu l-am vrut? Mi-a plăcut mie puțina aia de untură împuțită? Că gras și soios a fost de cînd era tinăr. M-am cununat cu el și așa a rămas. Pe tine te cununăm cu o mîndrețe de om. N-ai fi mulțumită, te pomenești?

— Și-o să fie! Dacă mi te-a băgat în picioare, să mă împiedice de tine, să mostenești tu ce-am băgat în picioare, să mă împiedice aibă parte barem cine vreau eu de mostenirea asta. Ce, crezi că eu m-am măritat cu l-am vrut? Mi-a plăcut mie puțina aia de untură împuțită? Că gras și soios a fost de cînd era tinăr. M-am cununat cu el și așa a rămas. Pe tine te cununăm cu o mîndrețe de om. N-ai fi mulțumită, te pomenești?

— Și-o să fie! Dacă mi te-a băgat în picioare, să mă împiedice de tine, să mostenești tu ce-am băgat în picioare, să mă împiedice aibă parte barem cine vreau eu de mostenirea asta. Ce, crezi că eu m-am măritat cu l-am vrut? Mi-a plăcut mie puțina aia de untură împuțită? Că gras și soios a fost de cînd era tinăr. M-am cununat cu el și așa a rămas. Pe tine te cununăm cu o mîndrețe de om. N-ai fi mulțumită, te pomenești?

— Și-o să fie! Dacă mi te-a băgat în picioare, să mă împiedice de tine, să mostenești tu ce-am băgat în picioare, să mă împiedice aibă parte barem cine vreau eu de mostenirea asta. Ce, crezi că eu m-am măritat cu l-am vrut? Mi-a plăcut mie puțina aia de untură împuțită? Că gras și soios a fost de cînd era tinăr. M-am cununat cu el și așa a rămas. Pe tine te cununăm cu o mîndrețe de om. N-ai fi mulțumită, te pomenești?

— Și-o să fie! Dacă mi te-a băgat în picioare, să mă împiedice de tine, să mostenești tu ce-am băgat în picioare, să mă împiedice aibă parte barem cine vreau eu de mostenirea asta. Ce, crezi că eu m-am măritat cu l-am vrut? Mi-a plăcut mie puțina aia de untură împuțită? Că gras și soios a fost de cînd era tinăr. M-am cununat cu el și așa a rămas. Pe tine te cununăm cu o mîndrețe de om. N-ai fi mulțumită, te pomenești?

— Și-o să fie! Dacă mi te-a băgat în picioare, să mă împiedice de tine, să mostenești tu ce-am băgat în picioare, să mă împiedice aibă parte barem cine vreau eu de mostenirea asta. Ce, crezi că eu m-am măritat cu l-am vrut? Mi-a plăcut mie puțina aia de untură împuțită? Că gras și soios a fost de cînd era tinăr. M-am cununat cu el și așa a rămas. Pe tine te cununăm cu o mîndrețe de om. N-ai fi mulțumită, te pomenești?

— Și-o să fie! Dacă mi te-a băgat în picioare, să mă împiedice de tine, să mostenești tu ce-am băgat în picioare, să mă împiedice aibă parte barem cine vreau eu de mostenirea asta. Ce, crezi că eu m-am măritat cu l-am vrut? Mi-a plăcut mie puțina aia de untură împuțită? Că gras și soios a fost de cînd era tinăr. M-am cununat cu el și așa a rămas. Pe tine te cununăm cu o mîndrețe de om. N-ai fi mulțumită, te pomenești?

— Și-o să fie! Dacă mi te-a băgat în picioare, să mă împiedice de tine, să mostenești tu ce-am băgat în picioare, să mă împiedice aibă parte barem cine vreau eu de mostenirea asta. Ce, crezi că eu m-am măritat cu l-am vrut? Mi-a plăcut mie puțina aia de untură împuțită? Că gras și soios a fost de cînd era tinăr. M-am cununat cu el și așa a rămas. Pe tine te cununăm cu o mîndrețe de om. N-ai fi mulțumită, te pomenești?

— Și-o să fie! Dacă mi te-a băgat în picioare, să mă împiedice de tine, să mostenești tu ce-am băgat în picioare, să mă împiedice aibă parte barem cine vreau eu de mostenirea asta. Ce, crezi că eu m-am măritat cu l-am vrut? Mi-a plăcut mie puțina aia de untură împuțită? Că gras și soios a fost de cînd era tinăr. M-am cununat cu el și așa a rămas. Pe tine te cununăm cu o mîndrețe de om. N-ai fi mulțumită, te pomenești?

— Și-o să fie! Dacă mi te-a băgat în picioare, să mă împiedice de tine, să mostenești tu ce-am băgat în picioare, să mă împiedice aibă parte barem cine vreau eu de mostenirea asta. Ce, crezi că eu m-am măritat cu l-am vrut? Mi-a plăcut mie puțina aia de untură împuțită? Că gras și soios a fost de cînd era tinăr. M-am cununat cu el și așa a rămas. Pe tine te cununăm cu o mîndrețe de om. N-ai fi mulțumită, te pomenești?

— Și-o să fie! Dacă mi te-a băgat în picioare, să mă împiedice de tine, să mostenești tu ce-am băgat în picioare, să mă împiedice aibă parte barem cine vreau eu de mostenirea asta. Ce, crezi că eu m-am măritat cu l-am vrut? Mi-a plăcut mie puțina aia de untură împuțită? Că gras și soios a fost de cînd era tinăr. M-am cununat cu el și așa a rămas. Pe tine te cununăm cu o mîndrețe de om. N-ai fi mulțumită, te pomenești?

— Și-o să fie! Dacă mi te-a băgat în picioare, să mă împiedice de tine, să mostenești tu ce-am băgat în picioare, să mă împiedice aibă parte barem cine vreau eu de mostenirea asta. Ce, crezi că eu m-am măritat cu l-am vrut? Mi-a plăcut mie puțina aia de untură împuțită? Că gras și soios a fost de cînd era tinăr. M-am cununat cu el și așa a rămas. Pe tine te cununăm cu o mîndrețe de om. N-ai fi mulțumită, te pomenești?

— Și-o să fie! Dacă mi te-a băgat în picioare, să mă împiedice de tine, să mostenești tu ce-am băgat în picioare, să mă împiedice aibă parte barem cine vreau eu de mostenirea asta. Ce, crezi că eu m-am măritat cu l-am vrut? Mi-a plăcut mie puțina aia de untură împuțită? Că gras și soios a fost de cînd era tinăr. M-am cununat cu el și așa a rămas. Pe tine te cununăm cu o mîndrețe de om. N-ai fi mulțumită, te pomenești?

— Și-o să fie! Dacă mi te-a băgat în picioare, să mă împiedice de tine, să mostenești tu ce-am băgat în picioare, să mă împiedice aibă parte barem cine vreau eu de mostenirea asta. Ce, crezi că eu m-am măritat cu l-am vrut? Mi-a plăcut mie puțina aia de untură împuțită? Că gras și soios a fost de cînd era tinăr. M-am cununat cu el și așa a rămas. Pe tine te cununăm cu o mîndrețe de om. N-ai fi mulțumită, te pomenești?

— Și-o să fie! Dacă mi te-a băgat în picioare, să mă împiedice de tine, să mostenești tu ce-am băgat în picioare, să mă împiedice aibă parte barem cine vreau eu de mostenirea asta. Ce, crezi că eu m-am măritat cu l-am vrut? Mi-a plăcut mie puțina aia de untură împuțită? Că gras și soios a fost de cînd era tinăr. M-am cununat cu el și așa a rămas. Pe tine te cununăm cu o mîndrețe de om. N-ai fi mulțumită, te pomenești?

— Și-o să fie! Dacă mi te-a băgat în picioare, să mă împiedice de tine, să mostenești tu ce-am băgat în picioare, să mă împiedice aibă parte barem cine vreau eu de mostenirea asta. Ce, crezi că eu m-am măritat cu l-am vrut? Mi-a plăcut mie puțina aia de untură împuțită? Că gras și soios a fost de cînd era tinăr. M-am cununat cu el și așa a rămas. Pe tine te cununăm cu o mîndrețe de om. N-ai fi mulțumită, te pomenești?

— Și-o să fie! Dacă mi te-a băgat în picioare, să mă împiedice de tine, să mostenești tu ce-am băgat în picioare, să mă împiedice aibă parte barem cine vreau eu de mostenirea asta. Ce, crezi că eu m-am măritat cu l-am vrut? Mi-a plăcut mie puțina aia de untură împuțită? Că gras și soios a fost de cînd era tinăr. M-am cununat cu el și așa a rămas. Pe tine te cununăm cu o mîndrețe de om. N-ai fi mulțumită, te pomenești?

— Și-o să fie! Dacă mi te-a băgat în picioare, să mă împiedice de tine, să mostenești tu ce-am băgat în picioare, să mă împiedice aibă parte barem cine vreau eu de mostenirea asta. Ce, crezi că eu m-am măritat cu l-am vrut? Mi-a plăcut mie puțina aia de untură împuțită? Că gras și soios a fost de cînd era tinăr. M-am cununat cu el și așa a rămas. Pe tine te cununăm cu o mîndrețe de om. N-ai fi mulțumită, te pomenești?

— Și-o să fie! Dacă mi te-a băgat în picioare, să mă împiedice de tine, să mostenești tu ce-am băgat în picioare, să mă împiedice aibă parte barem cine vreau eu de mostenirea asta. Ce, crezi că eu m-am măritat cu l-am vrut? Mi-a plăcut mie puțina aia de untură împuțită? Că gras și soios a fost de cînd era tinăr. M-am cununat cu el și așa a rămas. Pe tine te cununăm cu o mîndrețe de om. N-ai fi mulțumită, te pomenești?

— Și-o să fie! Dacă mi te-a băgat în picioare, să mă împiedice de tine, să mostenești tu ce-am băgat în picioare, să mă împiedice aibă parte barem cine vreau eu de mostenirea asta. Ce, crezi că eu m-am măritat cu l-am vrut? Mi-a plăcut mie puțina aia de untură împuțită? Că gras și soios a fost de cînd era tinăr. M-am cununat cu el și așa a rămas. Pe tine te cununăm cu o mîndrețe de om. N-ai fi mulțumită, te pomenești?

— Și-o să fie! Dacă mi te-a băgat în picioare, să mă împiedice de tine, să mostenești tu ce-am băgat în picioare, să mă împiedice aibă parte barem cine vreau eu de mostenirea asta

Epigonii Eminescu stabileste, referindu-se la exemple cunoscute din poezia romina...

Insuși acea aspirație, cea adîncă „sele a formelor perfecte”, dar își da seama în același timp de neputința...

ceptrind unele idei teoretice schopenhaueriene (extrase mai ales din filozofia morală, cum remarcă pe bună dreptate Tudor Vianu în capitolul „Eminescu și etica lui Schopenhauer” din Poezia lui Eminescu 1936)...

marele poet problematici Epigonilor, reluat, din unghiuri diferite, de-a lungul unei perioade de aproape zece ani...

Prin urmare din pagina 1 și printre plaurile de contur răsfățate adă muzica de cor a „copilor uciași”...

UN MOTIV EMINESCIAN (II)

— Tema „Epigonilor” în postume —

Am scris n-are lumea asta, n-are alt scop altă soartă... Lumea fenomenală e iluzorie, subiectivă, căci „Oamenii...

le-ne — un pr — / Am vrea să iasă rodii sau flori detrandafir. / În capetele noastre de semne-s multe surse...

Am vrea să iasă rodii sau flori detrandafir. / În capetele noastre de semne-s multe surse...

Am vrea să iasă rodii sau flori detrandafir. / În capetele noastre de semne-s multe surse...

Am vrea să iasă rodii sau flori detrandafir. / În capetele noastre de semne-s multe surse...

Am vrea să iasă rodii sau flori detrandafir. / În capetele noastre de semne-s multe surse...

Am vrea să iasă rodii sau flori detrandafir. / În capetele noastre de semne-s multe surse...

Am vrea să iasă rodii sau flori detrandafir. / În capetele noastre de semne-s multe surse...

Am vrea să iasă rodii sau flori detrandafir. / În capetele noastre de semne-s multe surse...

Am vrea să iasă rodii sau flori detrandafir. / În capetele noastre de semne-s multe surse...

Am vrea să iasă rodii sau flori detrandafir. / În capetele noastre de semne-s multe surse...

Am vrea să iasă rodii sau flori detrandafir. / În capetele noastre de semne-s multe surse...

Am vrea să iasă rodii sau flori detrandafir. / În capetele noastre de semne-s multe surse...

Am vrea să iasă rodii sau flori detrandafir. / În capetele noastre de semne-s multe surse...

Am vrea să iasă rodii sau flori detrandafir. / În capetele noastre de semne-s multe surse...

Am vrea să iasă rodii sau flori detrandafir. / În capetele noastre de semne-s multe surse...

Am vrea să iasă rodii sau flori detrandafir. / În capetele noastre de semne-s multe surse...

Am vrea să iasă rodii sau flori detrandafir. / În capetele noastre de semne-s multe surse...

Am vrea să iasă rodii sau flori detrandafir. / În capetele noastre de semne-s multe surse...

Am vrea să iasă rodii sau flori detrandafir. / În capetele noastre de semne-s multe surse...

Am vrea să iasă rodii sau flori detrandafir. / În capetele noastre de semne-s multe surse...

Am vrea să iasă rodii sau flori detrandafir. / În capetele noastre de semne-s multe surse...

Am vrea să iasă rodii sau flori detrandafir. / În capetele noastre de semne-s multe surse...

Am vrea să iasă rodii sau flori detrandafir. / În capetele noastre de semne-s multe surse...

Am vrea să iasă rodii sau flori detrandafir. / În capetele noastre de semne-s multe surse...

Am vrea să iasă rodii sau flori detrandafir. / În capetele noastre de semne-s multe surse...

Am vrea să iasă rodii sau flori detrandafir. / În capetele noastre de semne-s multe surse...

Am vrea să iasă rodii sau flori detrandafir. / În capetele noastre de semne-s multe surse...

CARACTERE

CĂRȚI ȘI IDEI

de mulți alți savanți sovietici contemporani.

În cercul oamenilor de știință printre care s-a afirmat cu putere, Oleg Tulin este considerat drept un remarcabil om de știință, un fizician extrem de capabil, ca și Krilov. Se poate chiar crede, la început, că amândoi sint animați de cele mai generoase intenții, că pe amândoi îl pasionează, în sensul cel mai direct al cuvintului, descoperirea adevărului util omeniții, societății, că amândoi sint gata să-și pună în joc pină și viața, dacă ar fi nevoie de aceasta pentru progresul științei. Fiecare dintre ei ar vrea să aibă o contribuție cât mai importantă la construirea viitorului. Ceea ce-i deosebește pare a fi, un timp, doar o nuanță, (s-ar părea necesară) a atitudinii în fața vieții. Pe Tulin îl preocupă obținerea cât mai rapidă a succesului științific, bine-înțeles meritat, — pe Krilov îl interesează mult mai puțin reperițiunea cu care ar putea dobîndi acest succes, și extrem de mult însemnătatea, amploarea descoperirii de noi legi în fizică. Cîva timp, orientarea lor diferită în ce privește filozofia vieții rămîne aproape neobservată. Romanul lui Granin surprinde cu abilitate nu numai complexitatea peisajului moral oferit de unii oameni de știință tineri din U.R.S.S. Cu aceeași îndeminare, el descrie și universul etic al citorva savanți din generația căruntă, oameni care, în trecut, au avut destul de mult de suferit din cauza convingerilor lor științifice exprimate față, cu intrinsecă ori — dimpotrivă — au acceptat de nevoie anumite compromisiuri, ceea ce nu putea să nu lase urme în felul lor ulterior de a fi. Colaborând cu Krilov și Tulin în munca științifică, profesorii Dankevic, Anikeev, Golțin și alți învățați de renume reprezintă oarecum un fundal istoric, determinant al dramei, care, în condiții politice noi, se consumă între tinerii savanți Tulin și Krilov. Adversitățile, neînțelegerile de care s-au lovit odinioară bătrînii au dispărut; și aceasta însă nu înseamnă că viața li se scutește pe cei tineri de rezolvarea unor probleme poate nu tot atât de grele dar, cert, tot atât de impozabile. Iată un exemplu: comisia de stat care analizează catastrofa aeriană, pînă la urmă fără știrea nimănui de Agatov, ajunge la concluzia (nu întru totul întemeiată) că principiile științifice urmate de autorii principali ai expediției, Tulin și Krilov, erau lipsite de o bază reală. Tulin e convins ca și Krilov că ei doi și oamenii de știință care-i sprijină, au dreptate. Totuși Tulin se declară de acord cu concluziile trase de comisie, în timp ce Krilov le respinge.

Krilov își păstrează neștirbită încrederea în succesul imediat, posibil al încercărilor de a stabili în mod practic, cu precizie, natura electricității atmosferice. El demonstrează aceasta deschis, cu argumente științifice greu de combătut, conștient că, dacă ar proceda altfel, ar dăuna organizării unor ulterioare experimentări de același fel — și tot atât de conștient totodată că, pentru o vreme cel puțin, o asemenea atitudine li va deservi în locurile de muncă, unde va avea să-și continue activitatea. El face aceasta, iar Tulin dă îndără, abandonă problema. El vrea să nu placăză foloasele imediate — fie și caduce — ale ipocritiei „autocriticii” la care a recurs: știe că așa fi va fi mai ușor deocamdată decît lui Krilov. Cu atât mai emoționantă apare deci, în final, poziția lui și perspectiva iminentei sale victorii.

Despre Krilov, multe dintre celelalte personaje din carte susțin că ar fi un „visător”. Într-adevăr! El visează mereu ceva frumos, un lucru posibil, o contribuție științifică extrem de greu de realizat — dar realizabilă. Este Krilov un om lipsit de simț practic? Întreaga lui comportare ne dovedește contrariul. Este oare lipsit de acest simț, atunci cînd persistă în convingerile declarate deschis după un prim eșec? Din punct de vedere social, sigur că nu. El își interzice gestul defetist al lui Tulin. De aci și răspunsul major al romanului: etica răspunderii cetățenești, sociale, în comunism.

Reflexia în personalitatea unor savanți vîrstnici ca Anikeev, Dankevic sau Golțin, epocă trecută, cu diversele ei vicisitudini, prezintă amprente mai mult sau mai puțin evidente, chiar și după ce climatul, în mediul științific, s-a primit. Ponderea sentimentului de răspundere față de societate rămîne însă, și în condițiile de atunci și în cele de azi, neschimbată. Oamenii de știință, profesorii, iau poziție alături de Krilov sau împotriva, conform logicii traiectoriilor etice care le străbate biografia. Logica dialectică a victoriei noului asupra vechiului urmează să determine apoi, firese, justa poziție ocupate de fiecare...

Am impresia că traducerea cea mai fidelă a titlului romanului lui Granin ar fi mai curînd „Spre centrul furtunii”. Simbolul vizează nu pur și simplu natura electricității atmosferice, ci mult mai mult, mult mai departe. În ansamblu, această carte, înscrinduse printre cele mai revelatorii creații literare sovietice din ultimii ani, este de o mare frumusețe atît prin ea însăși, cît și prin semnificația ideologică superioară pe care izbuteste s-o desprindă din vovoiul cloocitor al contemporanității comuniste.

Aurel LAMBRINO

*) D. Granin, „Idu na grozu”, roman, Moscova 1962.

CRITICA LITERARĂ ITALIANĂ ȘI CURENTELE DECADENTE

Critica literară progresistă desășară în Italia o acuitivitate dintre cele mai rodnice, pentru „cucerirea judecării de valoare” și pentru promovarea unei literaturi inspirate din realitatea înconjurătoare, din ce are aceasta mai înaintat.

Crocianismul care a dominat în critica literară italiană între cele două războaie, în opoziție aparentă dar în alianță de fapt cu cultura oficială, a fost scos din aproape toate pozițiile sale importante și cursul realităților literare s-a putut îndrepta, în substanța lui semnificativă, pe alte vaduri. În această situație, pe lărmul esteticii, critica științifică italiană a rămas unica forță reală în măsură a evalua și sprijini creația literară originală cu adevărat valoroasă. Tot ea este aceea care se opune, în Italia, fie decadentismului propriu-zis, fie acelei intruchipări mai generale și mai „noi” a lui, care prezintă sub forma unui empirism artistic, eclectic și profetic, susținut de atitudinile spirituale foarte variate, începînd firește cu cele existențialiste.

Un astfel de empirism artistic se are la rădăcina aceluia curent (sau climat) așa-zis al experimentalismului, care încearcă să-și dea un cadru și o doctrină, atrăgînd în el adesea scriitorii de structură interesantă ca Alberto Moravia și alții capabili poate altfel să li atins un orizont mai larg de conștiință artistică. Experimentalismul acesta are la rîndul lui și o variantă „neo-experimentalistă”, care nu este în ultimă analiză decît o încercare de a găsi căi mai subtile de a se opune realismului.

Lupla criticii progresiste pentru o nouă cultură și o nouă literatură italiană este multă și neobișnuită, pe cît de suplă pe alit de consecventă. Dacă ei i se dădorește într-o măsură importantă dezvoltarea realismului narativ, trebuie să notăm imediat că tot el îi revine meritul principal de a îi împiedica

„noul roman” să prîndă teren în Italia, (puținete încercări s-au soldat cu evidente eșecuri).

Problema a căpatat în ultima vreme un fel de actualitate în urma discuțiilor internaționale care s-au purtat în jurul romanului și a soartei lui în literatura contemporană. Actualitatea aceasta este complet în defavoarea curentului respectiv și a promotorilor lui. Reacțiile negative ale criticii italiene față de noul roman francez au fost și rămîn numeroase.

Într-un articol publicat de curînd de către revista „L'Europa letteraria”, nr. 22-24 și intitulat „Romanul nu este un document particular”, Giancarlo Vigorelli face o serie de reflecții pe marginea discuțiilor de la Leningrad în cadrul COMES-ului asupra romanului contemporan. Referindu-se la intervenția lui Robbe-Grillet, unul dintre creatorii „anti-romanului”, Vigorelli respinge cu energie „prezumțiile monopoliste” expuse de acesta în numele școlii pe care o reprezintă. Vigorelli observă mai înții că „nu este o întîmplare faptul că în Franța și în climatul obosit al noului roman”, încep să fie descoperiți din nou scriitorii fiascici ca Drieu La Rochelle. Cunoscutul critic italian mai adaugă: Dubla respingere din partea lui Robbe-Grillet, alit a destulului social-politic al omului, ca și al aceluia umanist (cu scuză, în raport cu acesta din urmă, că el, Robbe-Grillet, vrea să evite să se refuze „marile teme” obligatorii ale romanului tradițional) reduce și împinge înapoi romanul către „dinul mul” și aproape către o stălică „ianteră magică”, unde ochiul își pierde înseși resursele sale optice, devenind organul unui simț mort, întru alit este de dezagregat de celelalte simțuri. Acest „dorință de obiectivitate vizuală”, acel „ascetism al descrierii”, acea „inacceptare a lumii cu sens ca și a lumii absurde”, toate punctele programatice ale „noului roman” se dovedesc „o mistificare, o parodie și o impostură” (pg. 8).

Referindu-se la afirmația lui Robbe-Grillet de la Leningrad cum că „literatura nu știe vreodată ce urmărește și nici măcar nu știe ce are de spus”, Vigorelli îl răspunde cu un citat sarcastic dintr-o cunoscută scrisoare a lui Cehov către Suvorin, din 1892. În ea marele clasic rus vorbește despre scriitorii „banali, acri și plicicoși” care „încercînd să ridice fustele buzneli, nu găsesc deosebiri nimic”. Vigorelli citează de asemenea concluziile asupra „noului roman” din studiul lui Jean Bloch-Michel, intitulat „Prezentul indicativ”, apărut de curînd: „Romancierii noului valo — spune acesta — nesigur de tot ce-a fost și de tot ce va fi, nu acceptă să vîrbească decît de ceea ce este prezentul indicativ. «Noul roman» este contrariul unei imposturi literare: el este literatură imposturii”.

Eușuarea pe uscat a „noului valo”, constatată astăzi din numeroase părți, a apărut ca sigură, de mult, examenului atent și riguros și atitudinii ferm combative în această privință, pe care au manifestat-o unii reprezentanți de seamă ai criticii științifice italiene. Urmărind de aproape dezvoltarea romanului italian contemporan, în vicisitudinile și pericolele lui, Carlo Salinari și-a adunat o parte din studiile sale critice în cunoscutul volum intitulat „La questione del realismo” (Parenti, 1960). Aici, în articolul final intitulat „Soarta romanului” (pag. 171-185) el denunță la unii romancierii italieni, oprindu-se în primul rînd asupra primelor scrieri ale lui Bilenci, „sugestia” unei false obiectivități, ca și pe aceea a unui subiectivism acut, provenită din așa-zisa „ecole du regard”. Ur-

mîrînd „romanul vizual în care narațiunea s-a legată esențialmente de simțul vederii și în care s-a făcut complet deștințată psihologia”, această școală spune Salinari „decurge într-un fel „la o reluare a obiectivității vechiei școlii naturaliste”. Rezultatele atinse „interesante, ca experiență, sînt plicicoase ca redare artistică”. Criticul adaugă: „Pe plan teoretic trebuie obiectat imediat că pura vizualitate rămîne un mit, cît timp se întrebunțează ca mijloc expresiv cuvîntul și acest cuvînt, la rîndul lui, nu va putea niciodată să ne redea — în raport cu simțul vederii — descrierea precisă și obiectivă pe care ne-o oferă fotografii și aparatură de filmat. Mai trebuie să adăugăm că ideologia care inspiră acest nou naturalism nu e deloc cea progresivă și „democratică” a unui Zola. Realitatea dezunanzată la care ajunge acest tip de proză narativă (oricît premisele teoretice ar fi contrazise în realizarea concretă) reprezintă o nouă formă a acelei evaziuni, a acelei dezintegrări și a acelei îndepărtări de idei și de oameni ce caracterizează literatura decadentă” (pg. 170).

Spre a sublinia, odată mai mult, raportul direct dintre acest fel de literatură care o promovează și regimul social-economic, Salinari citează și următoarea observație a romancierului Giorgio Bassani: „Nu mi se pare riscant să prevăd că șansele, în Italia, ale unor manierisme de felul celor ale lui Burtor, Robbe-Grillet, Nathalie Sarraute, vor depinde de soarta care-i va fi rezervată democrației noastre.”

Salinari depășește apoi cealaltă tendință contrară așa-zisel obiectivității vizuale, dar prezentă în unele romane italiene tot ca influență a școlii „noului roman” francez. Aceasta școală este „reprezentarea obiectivă a realității este un teritoriu susținat pentru totdauna prozel narative de către cîlimnograf și televiziune” și că prin urmare „romancierul trebuie să se limiteze a reprezenta realitatea așa cum îl apare lui, imprumîntîndu-i impresiile sale”. Unicul domeniul care i-ar rămîne romanului, ar fi al extremel subiectivității. De aci, porvestirea la persoana întia sau persoana a treia, utilizînd însă tehnica monologului interior, în care realitatea, departe de a apare organică și rațională, se prezintă „obscură, problematică și insesizabilă”.

Este vorba de alternativa subiectivisto-existențialistă pe care o oferă, în contradicție cu el însuși, „noul roman”. Firește, scris ori nu la persoana întia, considerat simplu experiment ori nu, profund sau nu agnosticismul, el, constată Salinari, — nu poate face totuși abstracție de două elemente ale oricărei proze narative — fără riscul de a se autonega. E vorba de o axă ideologică care să susțină opera și de un personaj care să fie implicat moral în desfășurarea unei acțiuni. Criticii literari italieni valoroși consideră că anumite elemente viabile din „noul roman” (aripa care vădește tendința unei apropieri de realitate — Burtor de pildă), nu exercită încă o influență puternică, în stare să împiedice „înmolirea” care amenință acest curent.

Dragoș VRINCEANU

CARICATURISTII LUMII

ERYK LIPINSKI: Surusul modern al Monel Lisa în maniera lui:



Picasso



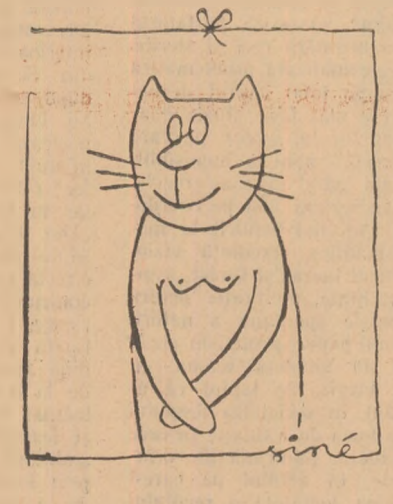
Léger



Steinberg



Effel



Siné



Chagal



Dubout



Peyoret



A. François

CONSEMNARI

COLECȚIA „LOVENIULI” din Chantilly cuprinde o serie de texte inedite ale criticului Sainte-Beuve; două cete manuscrise a vînd titlul „Observații și comentarii” Sint note scrise din fuga peniei; o penită „foarte acuitivă”, cum remarcă presa pariziană, judecînd după următorul extras: „Cînd omul a privit lumea pentru prima dată, el a crezut că se vede pe sine în ea și a conceput zel după chipul său. Lucrul acesta a întîrziat științele”.

ADEPTII abatelui Bremond în materia de poezie pură nu vor să descurăze! La Paris, în cadrul „mărdărilor literare” de la Teatrul „Vieux Colombier” s-a organizat nu de mult o seară poetică intitulată „Poezia ca ezereție spirituală”. Animatorul spectacolului este poezul Marc-Pol de Chateaubriand, care, după ce a spus: „Poezia este un fel de arte a bătrîn inginer, robotul numit Narcis III (Narcis I și II jusezăr prototipuri necușate) lui, alit, cu prieteni și un antebraț, tînărei Chloé. Logodnicul acestuia îi propune lui Narcis III să deștină prieteni; dar robotul abuzînd de buna lui credință, sîrutiînd-o pe Chloé. În curul cerșei ce urmează, robotul are acces de mînie și ură, spre înclutarea inventatorului său care ca și ucenicul vrăjitor nu-și dă seama că a declanșat forțe pe care nu le mai poate stăpîni, care-i vor distruge. Zărele stăruie asupra lui, zădărlit cel mai bine interpretat a fost acela al... robotului”.

INCIPITUL anului cinematografic îngrijorăzător pe cineastii din S.U.A. Tendința scăderii producției, afirmată în anii trecuți, este din ce în ce mai accentuată. Mări case de filme, cunoscute tocmai printr-o mare producție, au realizat în anul trecut cifre care răpărtate la trecut par incredibile: Paramount și Metro Goldwyn. Major au realizat cite îl filme, Warner Bros. și Columbia, Fox.

În perioada dintre cele două războaie și chiar întredul după al doilea război mondial, Statele U. nite s-au aflat în fruntea producției cinematografice, dar acum se situează după Japonia, India și Italia. În ce privește culturile, cronica și subliniază faptul că, de cîtă ori, filmele americane nu se mai însușă la marile concursuri internaționale, domniașă, așa cum s-a întîmplat anul trecut, de cinematografia italiană.

Prezențe românești

La Cairo a apărut recent o colecție de nuvele românești traduse și prezintă de rememabilii scriitori și critici de entă egipțienă Mohamed Mendeur. În volum sînt publicate nuvele, fragmente de romane sau pamflete din epoca unor scriitori clasici și contemporani: C. Naqazi, Ivo Crengă, I. L. Caragiale, Barbu Ștefănescu Delavrancea, Fanal Ibrahîm, Cezar Petrescu, Tudor Arghezi, Zaharia Stancu, V. Em. Gălbăn et al.

După ce a apărut recent „Cartea cu jucăii” de Tudor Arghezi, în curînd Editura Italiană Malpiero va publica și „Pisica”, însoțită de bogate ilustrații.

Revista Ilustrată Italiană Paesi — cu subtilul Enciclopedia minunată pămîntului — dedată integral unul din ultimele sale numere țării noastre, Paesi prezintă numeroase și variate ilustrații din Bucarest, Cluj, Constanța, Menaia, Vela Prehova, reproducînd din plină mare parte, monumente arhitecturale și a scurii material documentar. Fotografiile și reproducțiile se datoresc lui E. Falisio, N. Cizani și A. Tessore, iar desenele Paolo Peruso.

În vitrinele librăriilor din Argentina a apărut aliată trecute volumul „Doine și balade populare românești”, acitit de „Lectora” — una dintre cele mai mari case de editură din America Latină.

Mioșta, Meslerul Manole, Toma Alilșoș, ale balade, doine, baloete și stîngurii din tezaurul folcloric al popoului nostru au fost întîmplate în limba lui Corvantes de către cunoscutii poeți spanioli Maria Teresa Leon și Rafael Alberti.

În prefața volumului, traducătorii arată că „folclorul românesc... a fost adăvărată școală poetică pentru întregul popor, cîtă la românișca Mihail Eminescu, Vasile Alecsandri, George Costbu, Octavian Goga, Tudor Arghezi se consideră totuși ucenicii aceluiași meștru: poporul. Este cu neputință să rămîi indiferent la fata acestor izvoare veșnic vii și înalte!”.

După culegerea de poezii ale lui Mihail Eminescu și Tudor Arghezi, volumul de poezie populară apărut la Buenos Aires este cel de al treilea volum de literatură românească apărut pe continentul latino-american în ultimii ani.

În editura „Civilizacao Brasileira” din Rio de Janeiro a apărut recent „Antologia de quanto romena” în traducerea lui Nelson Valner.

Volumul, prefațat de Raymundo Magalhães Jr., secretar al Academiei braziliense de litere, cu o introducere semnată de Silvian Iosadescu, cuprinde 24 de lucrări ale celor mai reprezentativi scriitorilor din literatura românească clasică și contemporană: Creangă, Caragiale, Sadoveanu, Arghezi, Cezar Petrescu, Șahia, Benluc, etc.

La Galetiste de cite frumusețe din Ankara s-a deschis la 3 februarie expoziția de grafică românească contemporană.

La Osaka — Japonia — s-a deschis recent o expoziție de artă populară românească. Expoziția cuprinde peste o mie de piese de ceramică, costume naționale, covorașe, țesături și obiecte din piele și lemn.

Revista bulgară „Literatura Front” a publicat în numărul 5 un articol al criticului Eugen Simion despre volumul „Poeme noi” de Tudor Arghezi.

„Journal des Poètes”, cunoscuta revistă belgiană, oficioasă al Festivalului de poezie de la Knecke Le Zout a publicat traducerea poeziei „Albatos” de Ion Brod.

COMITETUL DE REDACȚIE

Tudor Arghezi, Șos. 5, Craiova
Eugen Simion, redactor șef adjunct
Stefan Georgevici, redactor șef adjunct
Eugen Simion, liberar
Ion (redactor șef) Haralamb Zîncă, secretar general de redacție